Nr. 32.

Kuryer Poznański
wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych.
Redakcya:
przy ulicy św. Marcina nr. 16.
Administracya i Ekspedycya:
przy ulicy św. Marcina nr. 16 w Drukarni Kuryera Poznańskiego.

KURYER POZNAŃSKI.

Rocznik XVI.

Przedpłata kwartalna
wynosi w Poznaniu M. 4,50, na wszystkich pocztach cesarstwa niemieckiego i w Austryi marek 5 (zob. Zeitungs Preisliste p. 1887 II Abth. r. 45) w innych krajach: cena poznańska z dołączeniem przesyłki.
Cena ogłoszeń
wynosi 15 fenygów od drobnego siedmiołamowego wiersza. — Reklamy po 30 fen. od wiersza. — Przekład na język polski bezpłatnie.

Redaktor odpowiedzialny: Czwartek, 10 lutego 1887. STANISŁAW GRYGLEWICZ z Poznania.

AJENCYE KURYERA POZNAŃSKIEGO:
Rajchmann i Frendler, w Warszawie ulica Senatorska 22. — R. Mosse w Berlinie, Frankfurcie n. M., Hamburgu, Lipsku, Monachim, Norymberdze, Pradze, Strassburgu, Stuttgardzie, Wiedniu, Wrocławiu, Zurychu. — Haasenstein & Vogler: w Bazylei, Dreznie, Gdańsku, Hali n. S., Hanowerze, Genewie, Kamienicy (Chemnitz), Kolonii, Lubecu, Norymberdze. — Havas Laffite & Comp. w Paryżu place de la Bourse 8.

Poznań, 9 lutego.

(Przemówienia posłów Czarlińskiego i ks. dr. Jażdżewskiego na wczorajszém posiedzeniu Izby pruskiéj. — Podanie się do dymisyi gabinetu włoskiego i ostatnie doniesienia z pod Masawy. — Obecne położenie polityczne i ustawiczne alarmy; co piszą gazety berlińskie o artykule Katkowa; wiadomość o prawdopodobnym powrocie jenerała Kaulbarsa do Bułgaryi; niebieska księga angielska; kwestya irlandzka w angielskiéj Izbie niższéj; ruch pomiędzy socyalistami angielskimi; odkrycie spisku nihilistycznego w petersburskiéj szkole marynarskiéj. — Uchwała francuskiéj Izby deputowaayrh, przyznająca 116 milionów ministerstwu wojny i marynarki.)

Na wczorajszém posiedzeniu pruskiéj Izby deputowanych podczas obrad nad etatem ministerstwa spraw wewnętrznych wystąpili z mowami nasi posłowie polscy, p. ***Czarliński i ksiądz dr. Jażdżewski.*** Pierwszy wytaczał skargi na postępowanie władz w dzielnicach polskich przy wyborach, drugi przypomniał bolesną sprawę wydalań rodaków naszych z zaboru rosyjskiedo i austryackiego. Żale to znane i tylekroć powtarzane, ale obowiązkiem jest przedstawicieli naszych sejmowych przywodzić je na pamięć tym, co wykonują nad nami rządy. Mozolna to i niewdzięczna praca, ale krzepi ją nadzieja, że może wreszcie znajdzie posłuch głos nasz boleści. Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo. Ta to zasada nie pozwala posłom naszym ustawać w ciernistéj i pełnéj zawodów drodze. Przemówienia obu naszych reprezentantów podajemy na właściwém miejscu.

Podał się tedy do dymisyi hr. Robilant, a z nim cały gabinet włoski, bo, obarczony winą rozmyślnego okłamywania kraju (Zobacz Przegląd w „Kuryerze z dnia wczorajszego), dłużéj nie mógł sprawować rządów. O téj dymisyi powiadomił wczoraj [illegible] Depretis, prezes ministerstwa. Król Humbert nie powziął do téj chwili postanowienia, ale — jak donosi telegram — nie chce pozostać żadną miarą u steru ani minister spraw zagranicznych, ani jego koledzy. O wypadkach pod Masową nadeszły do Rzymu następujące szczegóły:

Ras Alula — tak pisze włoski jenerał Gené — cofnął się do Saati w kierunku Chinda, pozostawiwszy tam naczelnika plemienia Barambas, Tessamę, z kilku żołnierzami. Wszyscy, nawet krajowcy abisyńscy, podziwiają bohaterskie zachowanie się wojska włoskiego. Nie wiadomo jednak, czy Ras Alula się cofa, ażeby połączyć się z posiłkami, czyli téż zaniechał z powodu poniesionych strat nowego ataku na Masowę. Dnia 5 bm. przybył do Masowy major Pino z listami od króla Abisynii i Ras Alula. „Zajęliście nasamprzód Masowę — tak brzmi treść listu króla — a teraz przyszliście do Saati, ażeby tam założyć twierdzę. Jaki cel macie na oku? Kraj ten należy do mnie, opuśćcie go więc, jeżeli dobre macie zamiary, pocóż budujecie twierdze, pocóż sprowadzacie armaty, karabiny i żołnierzy?“ Ras Alula zaś pisze: „Na was ciąży wina za to, co się stało; będziemy znowu dobrymi przyjaciołmi, jak dawniéj. Pozostańcie w waszym kraju; cała ziemia około Masowy jest własnością króla Abisynii; wysłałem do was waszego brata, ażeby się tenże z wami rozmówił.„ Major Pino, który oddał powyższe listy, oświadczył, że poruczono mu zawiązać przyjazne z Włochami stósunki i przywrócić traktat handlowy. Major Pino wraca jutro (7 b. m.) do Asmary. Zamierzam w téj odpowiedzi — kończy jenerał Gené — ocalić życie będącemu w niewoli br. Salimbeni i jego towarzyszom, nie obowięzując się do niczego. Zdaje się, że chwilowo nastąpi spokój i że Abisyńczycy powstrzymają się od kroków nieprzyjacielskich.

Depesza jenerała włoskiego nie zmniejsza wcale grozy położenia, w jakiém się znajduje załoga w Masowie. Ras Alula jest wodzem przebiegłym, pozostawia nadzieję obleganym Włochom, ażeby ich uśpić i z tą większą potem siłą uderzyć.

Ogólne położenie polityczne, tak w straszliwych przedstawiane kolorach głównie przez niemiecką prasę półurzędową, nie wyjaśnia się wcale, i, a dziś nie brak usiłowań, któreby chciały utrzymywać w ciągłéj trwodze zaniepokojone umysły. I tak, jak opowiada „Kreuz Ztg.,“ oświadczył feldmarszałek Moltke w obec pewnego członka stronnictwa konserwatywnego, że sytuacya jest bardzo groźna i upoważnić go miał do ogłoszenia słów jego. Takich słów, upoważnień i nowych alarmów możemy się spodziewać jeszcze więcéj, bo wybory do parlamentu niemieckiego jeszcze nie minęły i potrzeba jeszcze straszyć widmem wojny naiwnych wyborców.

Prasa berlińska powtarza znany artykuł Katkowa, o którym dziś jeszcze na osobném piszemy miejscu, ale nie ocenia go tak, jakby spodziewać się można. „Nat. Z.“ pisze, że aby zrozumieć to wrogie wystąpienie Katkowa, trzeba znać dotychczasowy rezultat rokowań carogrodzkich w kwestyi bułgarskiéj. Organ berliński domyśla się zatém, że obrót ten sprawy musi być dla Rosyi niepomyślny, kiedy dzisiaj takie wrogie odzywają się głosy. „Kreuz Ztg.“ dowiaduje się z „dobrego,“ jak mówi, źródła, że rzeczą wcale nie jest nieprawdopodobną, iżby jenerał Kaulbars nie miał powrócić do Bułgaryi.

W kwestyi bułgarskiéj wydał rząd angielski Księgę niebieską z dokumentami odnoszącemi się do spisku przeciw księciu Aleksandrowi, a sięgającemi do 17 grudnia r. z. W depeszy z dnia 11 listopada powiadamia minister Giers ambasadora rosyjskiego w Londynie o zapatrywaniach cara na położenie w Bułgaryi i dodaje, że Rosya nie chce naruszać niepodległości bułgarskiéj, ale ma prawo i obowiązek przeszkodzić temu, ażeby mniejszość agitatorów nie uciskała narodu bułgarskiego. Na tę depeszę odpowiedział lord Iddesleigh w nocie z dnia 8 grudnia, że zapatrywań Rosyi na wypadki w Bułgaryi nie podziela ani rząd angielski, ani rządy innych krajów. Rząd angielski pragnie wszakże tak samo, jak rosyjski, utrzymania traktatów, pokojowego rozwiązania kwestyi i swobodnego wykonywania autonomii bułgarskiéj. — Jest to więc zawsze to samo błędne koło, w którém obracają się wszystkie dotychczasowe usiłowania mocarstw europejskich, tak przeciwne zamiarom rosyjskim.

Posłowie irlandzcy w parlamencie angielskim rozpoczęli kampanią wojenną gdajszém posiedzeniu Izby [illegible] na onediał Parnell swą poprawkę do adresu i dowodził, że środki przymusowe, jakie chce wydać rząd dla Irlandyi, muszą coraz groźniejsze wywołać następstwa. Samorząd — jak wywodził słusznie przywódzca ligi irlandzkiéj — usunąłby obecne trudności i skoro tylko samorząd ten będzie przyznany Irlandyi, to jéj ludność będzie szanowała prawa. Przeciwnicy téj autonomii pozostają głuchymi na to wołanie Irlandyi o sprawiedliwość. Jenerał angielski Holmes odpowiedział Parnellowi, że jedyném źródłem niepokojów w Irlandyi jest agitacya ligi i że proponowane przez rząd ustawy wyjątkowe wymierzone są nie przeciw politycznym, jeno kryminalnym zbrodniarzom. Tak to stronnictwo torysów mieni zbrodnią to, co jest prawem każdego narodu. — Straszne to zaślepienie, za które nastąpi ukaranie.

Socyaliści angielscy poczynają się ruszać. W dniu wczorajszym, jako w rocznicę zeszłorocznych zaburzeń socyalistycznych, urządzili pochód z pochodniami. Rozpędzeni przez policyą, zebrali się ponownie wieczorem w wschodniéj dzielnicy Londynu, rabując po drodze sklepy kupieckie. Policya rozpędziła znowu tłumy, idące za głosem socyalistów, ale nie wytępi ona zarodu złego, jeżeli rząd angielski na innéj drodze nie będzie tłumił zielska socyalistycznego. Rząd, który sam dopuszcza się niesprawiedliwości na prawach Irlandyi, daje zły przykład apostołom przewrotu i sam hoduje jego zgubne doktryny.

Zielska tego socyalistycznego nie wykorzenił dotąd despotyczny rząd rosyjski, choć więcéj ma ku temu środków od rządów angielskich. Jak donosi korespondent „Koel. Ztg“ w Petersburgu wykryto pomiędzy uczniami szkoły marynarskiéj spisek nihilistyczny. Miał on na celu uwolnienie dawnych uczniów tego zakładu, osadzonych w twierdzy petersburskiéj za wichrzenia nihilistyczne. Jeden z kadetów marynarskich, syn Rosyanina znakomitéj rodziny — odebrał sobie życie wystrzałem z pistoletu. Śledztwo rozpoczęto na wielką skalę.

W Niemczech wywoła nowe zaniepokojenie i powoła do życia nowe alarmy wczorajsza uchwała francuskiéj Izby deputowanych, oddająca ministerstwu wojny do rozporządzenia 86 milion. i 30 milion. fr. ministerstwu marynarki. Konserwatyści niemieccy i liberali będą mieli nowy materyał do agitacyi wyborczéj.

---

* ***W Bydgoszczy*** w winiarni Hermanna Krausego odbędzie się w przyszły poniedziałek wybór deputowanego na sejm prowincyonalny.

Po odezwie komitetu prowincyonalnego na W. Księstwo Poznańskie.

Akcya nasza wyborcza [illegible]pupje teraz w ostatni już okres ruchu [illegible]borczego a rozpoczyna go odezwa n[illegible]széj nowéj władzy wyborczéj na W. K[illegible] Poznańskie, zamieszczona we wszystkich pismach, wychodzących w zaborze pruskim. Komitet prowincyonalny w prostych, jasnych i gorących słowach, odpowiednich naszemu zagrożonemu stanowisku, wskazuje wyborcom ich obowiązki, jakich dopełnić jeszcze muszą w tym krótkim czasie, jaki nas oddziela od 21 lutego, tego dnia wielkiéj batalii wyborczéj.

Naszym pierwszym obowiązkiem jest zrozumieć myśl i ducha, jaki wieje z odezwy a potém przyłożyć ręki do pracy, ażeby spełniło się to, czego żąda od nas nasza starszyzna, wiodąca nas do boju, jaki ma być stoczony w dniu 21 lutego.

Wódz sprawuje szyki bojowe, rozpatruje teren walki, układa plan kampanii i wskazuje poszczególnym oddziałom ich stanowisko, na których potykać się mają, obmyśla plan całéj bitwy a podwładnym mu komendantom i ich szeregowcom potrzeba rozumieć i doniosłość walki, rozważyć klęski, jakieby cały armią wyborczą spytkały, gdyby ten i ów zeszedł z posterunku i zaniedbał obowiązku, jaki wkłada na niego dobrze rozumiany wspólny nam wszystkim interes.

Najwyższy nasz komitet wyborczy wskazuje nam, z kim ten bój zacięty stoczyć mamy, wyjaśnia nam stanowisko, jakie zajmujemy wcieleni mimo naszéj woli do rzeszy niemieckiéj i wreszcie przypomina to nad wszelkie miary smutne położenie, w jakieśmy się dostali po wydaniu ustaw antipolskich. Mamy się poprzeciwko nam do walki przy urnie wyborczéj. Komitet prowincyonalny przypomina nam całą procedurę wyborczą, kartki wyborcze i tajne głosowanie i przestrzega, ażebyśmy się nie dali obałamucić ludziom, którzyby z naszéj nieświadomości z pewnością korzystali i wzywa, ażebyśmy nie dali się podejść i odważnie i śmiało kartki nasze oddawali.

Główny cel całéj akcyi wyborczéj i wszystkich naszych zachodów wyłożony jest w odezwie komitetu wyborczego. Mamy obrać jak najwięcéj posłów naszych. W parlamencie rzeszy mieliśmy ich dawniéj 18, dziś już tylko 15. Obowiązkiem więc naszym jest powetować poniesione straty i przynajmniéj do dawnéj liczby doprowadzić.

„Każde zwycięztwo kandydata Polaka w tych wyborach, to zwiększenie liczby obrońców praw naszych, to wzmocnienie téj części przedstawicieli ludu, którzy bronią praw parlamentu, którzy nie godzą się na wszechwładzę państwa, którzy dochodzą krzywd narodowych, religijnych, upominają się za nieszczęśliwymi wygnańcami naszymi, za językiem polskim w szkole, sądzie i urzędzie i nie pochwalają praw wyjątkowych.“

Mamy tedy obrać jak największą liczbę posłów polskich, bo ci nie tylko bronić będą odrębnych naszych praw religijnych i narodowych, ale popierać będą usiłowania tych posłów niemieckich, którzy w rozwiązanym parlamencie rzeszy niemieckiéj śmiało stawali w obronie tych odrębnych praw naszych i w osobnéj uchwale potępili wydane przeciwko nam ustawy wyjątkowe.

W przyszłym parlamencie niemieckim rozgrywać się będą bardzo ważne sprawy. Rząd rzeszy niemieckiéj zażąda ponownie uchwalenia septennatu wojskowego a z nim nowych ciężarów podatkowych. Wniesionym zapewne będzie także projekt do ustawy o monopolu na tytoń i spirytus i inne jeszcze projekta, sięgające do kieszeni ludu, już i tak uginającego się pod ciężarem niezmiernych podatków. Opozycya przeciw tym projektom będzie w przyszłym parlamencie tak samo silna, jak w poprzednim a zwycięstwo ten odniesie, kto rozporządzać będzie większą ilością głosów. Centrum katolickie i stronnictwo wolnomyślnych wyśle zapewnie tych samych, co dawniej przedstawicieli swych, bo obydwie te partye rozwijają nie bywałą dotąd agitacyą wyborczą. Większość tych stronnictw nie jest atoli zbyt znaczna; chodzi więc oto, ażeby ani jednego nie uronić głosu. Nasi posłowie niejednokrotnie już przeważali chwiejącą się szalę zwycięstwa i dziś ją mogą przeważyć na korzyść dwóch partyi niemieckich, broniących praw konstytucyi i praw obcych narodowości, które wchodzą w skład rzeszy niemieckiéj.

Są to jednakże poboczne tylko względy, które nas zniewalają do wysłania jak największéj liczby posłów polskich. Przedstawiciele nasi w parlamencie rzeszy bronić głównie będą praw naszych własnych, które nam przysługują z mocy traktatów, poręczonych słowem i stwierdzonych podpisem królewskim, tych praw, jakie nam przyznają wszyscy, Bóg i głęboko przez Niego wyryte uczucie sprawiedliwości.

„Ziemia nasza, mimo, że od stu lat wcielona jest do monarchii pruskiéj, jest ziemią od wieków polską i najświętszym obowiązkiem naszym będzie zawsze, ażeby przedstawiciele téj ziemi, wychodzący z powszechnych wyborów, byli mężowie kość z kości i krew z krwi naszéj, którzyby świadczyli o naszym bycie narodowym, bronili Kościoła i języka naszego, bronili naszych praw odwiecznych, poręczonych traktatami i konstytucyą.“

Tak do nas wyborców odzywa się nasza najwyższa dotąd władza wyborcza i wylicza nam nazwiska tych mężów, na których w dniu 21 lutego głosy nasze mamy oddawać.

Na tych więc wskazanych przedstawicieli praw naszych głosować będziemy a nie potrzebujemy dodawać, że rozkaz i wola komitetu będzie dla nas świętą i każdy wyborca, zaopatrzywszy się w kartkę pospieszy ją oddać w miejscu, gdzie głosować będzie.

Do czasu głównéj batalii wyborczéj pozostaje nam tylko dni 12. Czas to krótki, ale bardzo wiele można w nim jeszcze uczynić na rzecz naszego przyszłego zwycięstwa.

Potrzebne jest — tak się odzywa komitet prowincyonalny — dobre urządzenie naszéj wyborczéj pod komendą komi- wyborczych, mają [illegible] chaty komorniczéj i gospodarczéj — dla tego powinni te komitety wspierać swą pracą wyborcy i jako mężowie zaufania wziąć na siebie pewną część pracy wyborczéj, powinni po obwodach komisarskich potworzyć podkomitety i kasy wyborcze na opędzenie kosztów agitacyi.

Komitet prowincyonalny nawołuje wyborców do téj obrony praw Kościoła św. i narodowości naszéj w imię najwznioślejszego hasła, w Imię Boże.

W to imię Boże dopełnijmy więc naszych obowiązków jako Polacy i katolicy; niechaj nas żadne trudności nie powstrzymują od ich spełnienia.

Położenie nasze jest nad wszelki wyraz srogie, walczymy już o resztki naszéj wielkiéj spuścizny narodowéj, o język nasz polski, religią i te okruchy, jakie nam koniecznie są potrzebne dla utrzymania naszego bytu materyalnego. My chcemy żyć, a nie umierać w rozpaczy, jak owi poganie i ludzie bez wiary, co albo w bezmyślném poddaniu się nieubłaganemu przeznaczeniu poddają kark pod miecz szczęśliwego zwycięzcy, lub sami dokonują na sobie samobójstwa. My jesteśmy chrześcianami i katolikami; nauczono nas pokory, wytrwałości w nieszczęściu i wlano w serca nasze tę wiarę i nadzieję, że jeżeli tylko nie oddamy się rozpaczy, i potykać się będziemy do końca, sprawa nasza przy łasce Bożéj odniesie w końcu tryumf.

W imię tedy téj wiary i nadziei pełnijmy daléj nasze obowiązki narodowe, a zwycięztwo będzie po naszéj stronie. Dalejże więc do pracy wyborczéj i do szeregów, spokojnie, zgodnie i w ordynku — a Bóg będzie z nami.

Wybory.

Walne zebrania przedwyborcze odbędą się:

W czwartek, dnia 10 lutego:

W Pucku (na powiat wejherowski) o godz. 12 z południa u p. Wysockiego (dom w ogrodzie).

W niedzielę, dnia 13 lutego:

W Toruniu (na okręg chełmińsko-toruński) o godz. 4 na sali „Muzeum“.

Zebranie w Strzelnie.

Na dniu 6 b. m. odbyło się zebranie przedwyborcze a raczéj wiec w Strzelnie. Stawiło się do 400 wyborców. Wiec zagaił p. Amrogowicz z Rzeszynka, który na wniosek dr. Cieślewicza dalszym obradom przewodniczył. Do prowadzenia pióra powołany został p. Bol. Żakowski z Kościesk. Następnie p. dr. Tadeusz Trzciński wygłosił naukę o wyborach, zachęcając wyborców, aby każdy w dniu wyborów wypełnił swój obowiązek obywatelski. Zgromadzenie trzykrotnym okrzykiem „Niech żyje“ podziękowało mówcy za jego treściwe przemówienie.

Po tém przemówieniu wstąpił na mównicę poseł p. Józef Kościelski i zdał sprawę z czynności Koła polskiego w parlamencie niemieckim.

Przemówienie swe zakończył gorącém zachęceniem wyborców do wypełnienia obowiązku w dzień wyborów.

Zgromadzenie podziękowało szan. posłowi za jego wykład okrzykiem: „Niech żyje!“

Zebranie w Kamieniu.

Dnia 6 b. m. odbyło się w Kamieniu zebranie przedwyborcze na powiat złotowski. Posiedzenie zagaił przewodniczący komitetu powiatowego, p. Prądzyński ze Skarpy przydłuższą mową wstępną, w któréj wskazywał na potrzebę nauki, pracy i zachowywania starych, dobrych obyczajów polskich. Kończąc, wezwał zebranie do wyboru przewodniczącego.

Na wniosek ks. dr. Wolszlegiera z Zamartego zdano jednogłośnie prezydyum p. Prądzyńskiemu, który podziękowawszy za wybór, powołał na sekretarza nadleśniczego p. Koszarskiego z Komierówka.

Po przeczytaniu porządku dziennego zabrał głos ks. dr. Wolszlegier, jako były kandydat do parlamentu, którego wyboru przeprowadzić nie zdołano i dał obraz z czynności parlamentu oraz Koła polskiego w ubiegłéj kadencyi.

Po ukończeniu mowy zebranie na wniosek p. Kwiatkowskiego wynurzając swą wdzięczność, odpowiedziało ks. dr. wyborczéj w sposób pi[illegible]

Następnie udzielił przewodniczący głosu panu Sztrelowi z Czarnicy celem zakomunikowania zebraniu uchwały powiatu człuchowskiego, według któréj zgodzono się tym razem głosować na kandydata ks. dziekana Neumana z Hamersztynu. Zebranie przyjęło kandydaturę ks. Neumana z zastrzeżeniem potwierdzenia jéj przez komitet prowincyonalny.

Ks. dr. Wolszlegier, wyłuszczając powody, jakie skłaniają nas do ważnego ustępstwa na rzecz centrum, upominał, aby wszyscy, jak jeden mąż, stawili się do urny wyborczéj i zgodnie oddali głos na kandydata jednego. Jednością, dodał, staniemy się silni i zdobędziemy sobie poważanie nawet u nieprzyjaciół.

Przewodniczący, dziękując wszystkim i każdemu z osobna za stawienie się na zebranie, staropolskiém pozdrowieniem solwował posiedzenie.

Statystyka nowych powiatów.

(Ciąg dalszy.)

8. Powiat pleszewski.

Dzisiejszy powiat pleszewski, graniczący na wschodzie z Królestwem Polskiém, rozciąga się na linii mniéj więcéj 60 kilometrów od północy-wschodu ku południo-wschodowi; linia, którą przytyka do sąsiedniego państwa, wynosi 44 kilometry.

Powiat obejmuje 102,946 hekt. Grunta są na wschodzie i południu lepsze, aniżeli na zachodzie i północy, mianowicie majętności nad granicą polską, odnośnie nad rzeką Prosną, która w rozległości 38 km. tworzy granicę, mają po części grunta pierwszéj klasy. Natomiast znajdują się na północy i zachodzie powiatu na lżejszych gruntach większe obszary leśne, których brak w innych stronach powiatu. Wedle ostatniego spisu ludności liczy powiat pleszewski 63,051 mieszkańców, z tych 53,118 katolików, 8502 protestantów i 1431 innowierców. Miast liczy powiat trzy: Jarocin, Nowe miasto i Pleszew, samodzielnych obwodów dominialnych 102, gmin wiejskich 153. Ogromna większość mieszkańców powiatu jest narodowości polskiéj, isnieje jednak w różnych stronach około 20 niemieckich olędrów, a i w stósunku własności większych włości zaszła w ostatnich dziesiątkach lat znaczna zmiana na korzyść niemieckiego żywiołu.

Powiat ma za rok 1886/87 zapłacić 78,492 m. podatku klasycznego i docho-

dowego, 80,763 marek podatku gruntowego, 21,961 m. podatku budynkowego i 13,928 m. podatku procederowego od stałego procederu, razem 195,145 marek bezpośrednich podatków państwowych.

Główném zatrudnieniem mieszkańców powiatu jest wprawdzie rólnictwo; ale i przemysł rozwinął się w ostatnim czasie do pewnego stopnia w skutek wybudowania kilku większych gorzelni parowych, młynów, cegielni, jako téż jednéj mleczarni, tak, że położenie majątkowe większéj części właścicieli nazwać można stósunkowo pomyślném.

Przyczyniają się do tego mianowicie koleje, z których poznańsko-kluczborska przecina powiat w całéj jego rozciągłości, oleśnicko-gnieźnieńska natomiast okolicę Jarocina na przestrzeni 20 klm. Obecnie buduje się trzecia koléj, która połączyć ma Jarocin z Lesznem i dalszym zachodem. Nie bez znaczenia dla komunikacyi jest również spławna Warta, która tworzy północną granicę od strony powiatu średzkiego.

Podział da się najwygodniéj uskutecznić w ten sposób, że policyjne obwody jarociński, kotliński i nowomiejski z miastami Jarocinem i Nowem miastem tworzyć będą powiat jarociński (54,688 hekt.), natomiast przy powiecie pleszewskim pozostaną: miasto Pleszew, oraz policyjne obwody: pleszewski I, pleszewski II i sobociński (razem 48,258 hekt.). Powiat jarociński liczyć będzie 31,529 dusz, powiat pleszewski 31,522.

W powiecie jarocińskim suma podatków państwowych wynosić będzie 90,470 marek, w powiecie pleszewskim 104,675.

Co się tyczy podziału majątku, nadmienić należy, że w dotychczasowym powiecie pleszewskim nie istnieją w ogóle zakłady powiatowe. — Powiat posiada jedynie kapitał 1600 mr. przedstawiający resztę funduszu, który dawniéj zebrano celem wybudowania lazaretu, a następnie użyto na inne cele. Długi wynoszą obecnie 79,320 mr. Ponieważ dług ten pochodzi z pożyczki zaciągniętéj na skonsolidowanie sum wydanych na budowę kolei poznańsko-kluczborskiéj, dla tego przyjdzie rozdzielić go stósownie do korzyści, jakie obydwom tym nowym powiatom przyniosła budowa rzeczonéj kolei, z uwzględnieniem różnéj nieco w obydwóch powiatach zdolności płacenia podatków. Większe trudności nasunie pytanie, jak osięgnąć uchwalone już przez powiat, ale jeszcze nie uskutecznione wynagrodzenie za grunta potrzebne pod budowę kolei leszczyńsko-jarocińskiéj, ponieważ ta linia przyniesie korzyści wyłącznie przyszłemu powiatowi jarocińskiemu.

9. Powiat poznański (wiejski.)

Wiejski powiat z nieznacznemi wzniesieniami po obu brzegach rzeki Warty, przepływającéj powiat w całéj jego rozciągłości, i w okolicy Stęszewa. Grunta należą przeważnie do 5 i 6 klasy taksy podatku gruntowego; i do 3 i 4 klasy należą także znaczniejsze obszary; rzadko natomiast spotykają się cięższe grunta, a we wszystkich stronach powiatu znachodzą się przestrzenie zupełnie lekkiéj ziemi piasczystéj.

Liczba mieszkańców powiatu, nie licząc w to osób wojskowych, wynosi 68,943; z tych 11,247 protestantów, 56,796 katolików i 900 innowierców. Miast liczy powiat 2: Swarzędz i Stęszewo, samodzielnych obwodów dominialnych 74, gmin wiejskich 153. Zatrudnienie mieszkańców stanowi przeważnie rólnictwo i połączone z niém gorzelnictwo, które prosperuje we wszystkich prawie większych dobrach. Wielkie zakłady przemysłowe istnieją tylko w przedmieściach miasta Poznania. Mieszkańcy obydwóch miast żyją prawie wyłącznie z rólnictwa i drobnego procederu; tylko w Swarzędzu istnieje jaki taki handel.

Podziału powiatu dokonać można za pomocą linii przecinającéj powiat z północy na południe, która naprzód trzyma się granicy policyjnych obwodów: Owińsk i Sadów, następnie od kiekrzskiego jeziora począwszy przerzyna obwód poznański aż do Warty poniżéj Dębiny, a ztąd już idzie wzdłuż biegu Warty aż do południowéj granicy powiatu. W ten sposób powstaną dwa powiaty: wschodni i zachodni.

Dla obydwóch powiatów siedliskiém landratury będzie musiał pozostać Poznań, ponieważ miasta Stęszewo i Swarzędz nie tylko są zbyt małe, ale nadto nie tworzą naturalnych punktów środkowych dla osad wiejskich.

Wedle projektowanego podziału obejmować będzie powiat poznański wschodni miasto Swarzędz, policyjne obwody owiński, poznański I i obwód poznański II z wyjątkiem kilku miejscowości, które mają być przydzielone do powiatu poznańskiego zachodniego; powiat zaś poznański zachodni miasto Stęszewo, policyjne obwody: Sady, komornicki, stęszewski i resztę obwodu poznańskiego II.

Powiat wschodni wynosić będzie 46,180 hektarów z 34,880 mieszk. i 106,983 mr. podatku.

Powiat zachodni natomiast 63,109 hekt. z 34,063 mieszk. i 108,967 mr. podatku.

Przy podziale majątku potrzeba będzie jedynie rozdzielić aktywa w sumie 40,000 mr. i pasywa w sumie 200,000 mr.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Jeszcze artykuł Katkowa.

W wiedeńskich kołach rządowych nie przypisują artykułowi Katkowa żadnéj doniosłości. Powiadają, że autor artykuła pisał oczywiście w stanie, bliskim nieświadomości, że niedorzeczne wycieczki jego przeciwko rzekoméj zaczepnéj polityce Austryi nie zasługują na odparcie i że co dotyczy jego zaczepek przeciwko Niemcom, można spokojnie pozostawić prasie niemieckiéj odpowiedź. Na mocy tego rozumowania wiedeńska prasa półurzędowa otrzymała też rozkaz, aby się nie rozwodziła nad artykułem „Moskowskich Wiedomosti.“ Ależ, jeżeli ten artykuł rzeczywiście nie ma znaczenia, zkąd pochodzi, że urzędowe biuro telegraficzne podało o nim cały łam, czego nigdy nie czyni z prostemi artykułami dziennikarskiemi?

Rzeczywiście nie można się pocieszać tym powszednim optymizmem, że Katkow nie znajduje się na miejscu Giersa i że zatém artykuły „Moskowskich Wiedom.“ nie mają żadnéj doniosłości. W danym razie trzeba przedewszystkiém rozważyć, że artykuł ten znajduje się w zupełnéj zgodzie z tradycyjną polityką rosyjską. W imię wspólności religii i pokrewieństwa szczepowego Rosya rozbiła Turcyą, nie na to, aby oswobodzić, lecz aby opanować narody półwyspu bałkańskiego. Gdyby tego dzieła powiodło się dokonać, przyszłaby koléj na Austryą. To od lat dziesięciu tak bardzo otwarcie zapowiadają Fadajewy, Aksakowy i Katkowy. Wprawdzie w imię wspólnéj religii Rosya nie mogłaby zabierać bardzo znacznych części Austryi, ale w tym razie zadowolniałby się się pokrewieństwem szczepowém i zastrzegła sobie „przywrócić pierwotną wspólność religijną“ za pomocą tych środków, któremi „nawróciła“ i „nawraca“ Unitów na „słowiańskie“ — prawosławie. Czy tam Piotr I politykę tę sformułował w testamencie, czy nie, mniejsza o to. Dość, że na téj drodze Rosya postępuje od 180 lat z żelazną konsekwencyą, i dla tego artykuł Katkowa, zgodny z tą tradycyjną polityką, może jest ważniejszy, niż dyplomatyczne wykręty Giersa, obliczone na łatwowierność ludzi tak skorych do uwierzenia w te zapewnienia, jak hr. Kalnoky.

Jeżeli zresztą w Wiedniu ciągle napomykają o takich uspokajających oświadczeniach rządu rosyjskiego, dla czego dotąd pozostają one starannie schowane w archiwach dyplomatycznych? Nam się zdaje, że gdyby p. Giers rozesłał okólnik, w którym [illegible] obowięzuje się nie wysłać tam wojsk swoich, oświadczenie takie więcéjby uspokoiło, niż wszelkie półsłówka o rzekoném lojalném zachowaniu się Rosyi i o widokach pokojowych.

Ale bądź jak bądź, monarchia austryacko-węgierska otwarcie, urzędownie i w sposób bardzo uroczysty. bo przez usta swego najwyższego parlamentu sformułowała swój program i noli me tangere. Rosyi nie wolno wkroczyć do Bułgaryi. Jeżeli zakaz taki sprzeciwia się owéj „misyi,“ którą Katkow przypisuje Rosyi, tant pire pour elle! Austrya jednak, czy ministrem spraw zagranicznych będzie Kalnoky, czy Andrassy, ks. Lobkowicz albo ks. Auersperg — nie pozwoli, bo nie może pozwolić na usadowienie się Rosyi na półwyspie bałkańskim.

Po mowach Kalnokiego w delegacyach i księcia Bismarcka w parlamencie niemieckim, zaczęto, zwłaszcza w rusofilskich kołach, podnosić ciągle, że Austrya będzie zmuszona o własnych siłach odeprzeć Rosyą, że nie może się spodziewać pomocy od nikogo. Obecnie zaś zaszła pewna zmiana co do odnośnych rozumowań. W kołach poważnych zapewniają, że Niemcy znowu stanowczo zbliżyły się do Austryi. Ów ustęp mowy księcia Bismarcka, który się odnosił do osoby cara, zamierzał ze strony cara wywołać zapewnienie, że w razie wojny franc. Rosya zostanie neutralną. Ale zapewnienie takie nie nadeszło z Petersburga do Berlina. Owszém zbliżenie się pomiędzy Francyą a Rosyą ciągle czyni postępy. Że zaś z drugiéj strony z rozpraw i uchwał delegacyi austryackich wynikło bardzo jasno, że rusofilska polityka w Austryi jest względnie słaba i przeważa tu chęć utrzymania ścisłego sojuszu z Niemcami, przeto sojusz ten znowu przybrał większego znaczenia. Sytuacya ogólna jest więc w téj chwili taka, że Austrya w razie wojny z Rosyą może liczyć na czynną pomoc Anglii, któréj interes na Wschodzie jest identyczny z interesem austryackim, daléj na poparcie moralne ze strony Niemiec i Włoch. W takich okolicznościach możnaby istotnie przypuszczać, że Rosya nie odważy się na zaznaczenie czynami posłannictwa schizmatycko-słowiańskiego, jakie jéj ponownie przypisuje Katkow.

Z tém wszystkiém uspokajające usiłowania rządu austr. nie odnoszą zamierzonego skutku. Oświadczenia bar. Ziemiałkowskiego nie usuwają bynajmniéj przewidywań wojennych. Można zresztą zaznaczyć, że tradycyjna a często gorsząca obojętność Wiedeńczyków względem kwestyi zagranicznych przestała istnieć. Wszyscy w Wiedniu dziś czują, że honor i interes wymagają od Austryi, aby nie pozwoliła Rosyi zabrać Bułgaryi. Swietne czyny ks. Aleksandra i brutalne występy Kaulbarsa nie mało się przyczyniły do tego, aby Wiedeńczykom wyjaśnić tę kwestyą.

Sprawy sejmowe.

Z rozpraw Izby poselskiéj.

Berlin, 8 lutego.

Na porządku obrad jest jeden tylko przedmiot: ministerstwo spraw wewnętrznych, którego dochody bez rozpraw przyjęto.

Przy tyt. I wydatków (pensya ministra) żali się

poseł Rintelu (z centrum) na to, że często uzasadnione skargi poszczególnych części ludności nie zostają uwzględniane, ponieważ minister spraw wewnętrznych nieograniczoną daje wiarę raportom władz miejscowych, a przeto zażalenia nawet uzasadnione dowodami, nie przechodzą, [illegible] oro przesłano przeciwny im raport. Mówca 4 8 przytacza następnie proces gminy Rheinb. 20 o dzwony, charakteryzuje wystąpienie w t. 9 procesie burmistrza Conrada i landrata Runkel, i wytacza drastyczne zarzuty przeciw burmistrzowi. Ponieważ — mówi poseł daléj — w drodze zażaleń nic wskórać nie było można, ogłoszono 6 czy też 7 takich wypadków w pismach publicznych, i to w tym celu, aby pismom wytoczono proces a tak prawdę wyjaśniano.

Minister spraw wewnętrznych Puttkamer odpowiada poprzedniemu mówcy, że ciężko zawiniłby minister, gdyby nie miał wierzyć władzom dopóty, dopóki nie zostanie udowodnioném, że władze te na zaufanie nie zasługują. Gdyby preopinant chciał był na drodze prawidłowéj cel swój osięgnąć, to powinien był postarać się o to, aby w téj sprawie przesłano petycyą do sejmu, a wtedy rzecz by się wyjaśniła. Gdyby preopinant przed dwoma godzinami był mi powiedział, że kwestyą tę zamierza tu poruszyć, to mógłbym mu na podstawie akt odpowiedzieć i udowodnić, że mnie osobiście żaden zarzut spotkać nie może. Z pamięci odpowiadam tyle, żem zażalenia przeciw Conradowi ściśle zbadać kazał, a ze zeznań świadków przekonałem się, że nie ma powodu do wystąpienia przeciw niemu. Odpieram też zarzut, jakoby landrat Runkel tendencyjne w sprawie téj był złożył raporta. Jeżeli artykuł, o którym preopinant mówił, szarpie sławę burmistrza, to zniewolę go do wystąpienia w swéj obronie w drodze sądowéj. (Oklaski na prawicy).

Poseł Berger (z Witten) występuje w obronie landrata, który w oczach katolików ma ten błąd, że nie jest ultramontaninem i że

Poseł Rinteln wynurza wdzięczność p. ministrowi za to, że chce spowodować burmistrza Conrada do wystąpienia z procesem o oszczerstwo. Panu ministrowi — mówi poseł — zostały zresztą te gazety nadesłane, powinien przeto wiedzieć o tych zaczepkach.

Minister p. Puttkamer odpowiada posłowi Rintelnowi, że pożądany przez niego wniosek o ukaranie został pod dniem 19 stycznia r. b. stawiony.

Poseł Schorlemer z Alst widzi w pochwałach, które poseł Berger oddał landratowi za to, że tenże na każdym kroku występuje przeciw katolikom, najostrzejsze potępienie urzędowéj czynności landrata.

Minister Puttkamer występuje w obronie landrata, zaprzeczając, jakoby tenże w zajmowaniu się mieszkańcami powiatu miał się kierować stronniczością konfesyjną.

Poseł Hansen (konserwatysta) zwraca uwagę rządu na obciążanie komunalnych kas ubogich przez osoby, usuwające się od obowiązku wspierania podupadłych materyalnie krewnych.

Tajny radzca Zastrow odpowiada na to, że rząd wziął już tę kwestyą pod rozwagę i niebawem przedłoży Izbie projekt do ustawy w téj sprawie.

Deput. ***Czarliński.*** MP.! Ustawodawstwo państwa od wielu lat już używa swéj siły na to, aby tworzyć ustawy, krzywdzące najświętsze interesa polskiéj ludności, a organa wykonawcze siłą się z swéj strony na to, aby jak najsumienniéj wyzyskać tendencyjność tych ustaw, co przy powolnym rozkładzie zasad prawnych niebawem i innym da się we znaki.

Chciałbym się dzisiaj odwołać w kilku sprawach do pana ministra spraw wewnętrznych i wyrażam przy téj sposobności ubolewanie moje z powodu, że tego już dawniéj uczynić nie mógłem, zanim się rozpoczęły przygotowania do przyszłych wyborów do parlamentu, które u nas, jak się zdaje, będą bardzo pouczające i bynajmniéj nie zapowiadają się jako rzeczywisty wyraz woli polskiéj ludności. Nie wiem, czy panu ministrowi znany jest sposób, w jaki uwydatnia się przy wyborach system przeciwko nam praktykowany. Obawiam się atoli, że to, co się tam dzieje, albo zapóźno dochodzi do wiadomości kompetentnych sfer tutejszych, albo téż nie doznaje z téj strony dostatecznéj nagany.

W parlamencie miałem niejednokrotnie sposobność zwrócić uwagę na nacisk wywierany na wyborców i na nielegalne zachowanie się władz w sprawach wyborczych, popierając moje wywody odpowiedniemi dowodami. W jednym okręgu wyborczym n. p. nie wyłożono umyślnie list wyborców, a odnośny przełożony gminy oświadczył następnie królewskiemu landratowi, że nie wyłożył ich dla tego, aby w danym razie módz unieważnić wybory. (Słuchajcie! Słuchajcie!) W innym okręgu znowu zniknęły listy wyborcze w czasie terminu, w którym miały być wyłożone na trzy dni, a gdy przełożony gminy użalił się z tego powodu, odpowiedział mu dawniejszy landrat Hoppe, że to się stało na jego życzenie. (Słuchajcie! Słuchajcie!) Zwróciłem na to uwagę parlamentu dla tego, aby na przyszłość zapobiedz tego rodzaju niewłaściwościom i wykroczeniom; atoli obecnie zdaje się, że zrobiono pod tym względem olbrzymi krok naprzód, gdyż, jak mi donoszą z mych okolic, nie wahał się tamtejszy komisarz policyjny wspólnie z inspektorem szkólnym objeżdżać okręg i namawiać nauczycieli upoważnionych do układania list wyborczych, aby opuszczali w nich jak największą liczbę osób uprawnionych do głosowania. Z jednéj miejscowości — a wsie u nas nie są przecież tak wielkie, doniesiono mi, że opuszczono blisko połowę, bo okrągło 40 wyborców.

(Słuchajcie! Ktoś woła: Nazwiska!)

Stało się to w powiecie toruńskim. MP.! Będąc zajęty tutaj w Izbie, nie miałem sposobności przekonania się o tém na miejscu; nie omieszkam atoli postarać się o dowody. Mam to zaufanie do poczucia sprawiedliwości p. ministra, że wyda odpowiednie rozporządzenie, o ile możności w drodze telegraficznéj, — gdyż niebezpieczeństwo jest bliskie — jeżeli tam istotnie zaszły tego rodzaju wykroczenia, i że nazwiska rozmyślnie opuszczone bezzwłocznie w listach wyborczych zapisane zostaną. Przecież, MP., ustawodawstwo nie czyni zapisywanie do list wyborczych zależném od upoważnienia zaglądania do nich; ustawy są na to, aby się do nich stósowano, a osoby upoważnione do układania list wyborczych są odpowiedzialne za powierzoną sobie czynność.

Ponieważ mówię o wyborach, winienem poruszyć tu jeszcze jeden punkt, który w danym razie mógłby się stać nader nieprzyjemnym. Mówię tu o pewnych lotnych słowach, które padły z wysokiego miejsca, a ponieważ mamy bardzo wielu urzędników, kórzy sądzą, że się przypodobają rządowi, starając się o to, aby owe słowa zapuściły jak najgłębsze korzenie, przeto ostatecznie powstaje ztąd wzajemna nienawiść narodowa. Słyszymy bezustannie głosy: Na Boga, nie obierajcież Polaków! Patrzcież na tych potworów zdolnych połknąć na raz całe Niemcy! Nienawidzą oni Niemców od urodzenia!

M. P.! Przeciwko tak niegoprotestować stanowczo. My nie żywimy nienawiści do Niemców, dowodzi tego dostatecznie cała historya nasza, i sądzę, że Niemcy nie uczynili tyle dla Polaków, co Polacy dla Niemców. My nie żywimy nienawiści ani do Niemców, ani do żadnego innego narodu, ale nasz zmysł zachowawczy oburza się na praktykowany względem nas system i nie możemy sympatyzować z środkami i narzędziami, za pomocą których mamy uledz zagładzie. (Oklaski).

Winienem nadto prosić pana ministra, aby powagą swego stanowiska wpłynął na to, iżby dzienniki urzędowe, a mianowicie dzienniki powiatowe nie zajmowały się polityką. Jest to po prostu żądanie przyzwoitości, nikt bowiem wymagać od nas nie może, abyśmy za własne pieniądze pozwalali się wyzywać. Zdarzają się także w niektórych powiatach takie wypadki, że nie wolno w nieurzędowéj części zamieszczać polskich anonsów czysto gospodarskiéj natury. Gdy ktoś chce n. p. sprzedać część inwentarza lub drzewa i zawiadomić o tém pragnie także polską publiczność — nie otrzymuje po prostu na to pozwolenia. Natomiast w niemieckim języku znajdujemy tam nadzwyczaj ciekawe ogłoszenia, n. p. o tém, że na ulicy Sukienniczéj ktoś pragnie sprzedać młodą dziewczynkę, jeszcze nie ochrzconą. (Wesołość).

Przechodzę do nazw miejscowości, które wciąż jeszcze podlegają przeinaczaniu. To przekręcanie nie przynosi korzyści nikomu, a szkodzi bardzo wielom. Pomijam stronę humanitarną, na którą w téj Izbie tylekroć zwracano uwagę, a mianowicie, że rozporządzenie to w wysokim stopniu obraża uczucie zamiłowania pamiątek przeszłości. Ale i pod względem gospodarczym dojdziemy wreszcie do tego, że w najbliższém otoczeniu nikt wiedzieć nie będzie, gdzie mieszka. A jakżeż żądać można od tych, którzy udali się za granicę, aby na listach swych wypisywali nową nazwę miejscowości, któréj jeszcze nie znają? Mówiłem niejednokrotnie o téj sprawie z niemieckimi właścicielami dóbr, spotykałem się z nimi także często w podróży, i wszyscy postępowanie to potępiali jednomyślnie; jedynie serwilizm narodowy nie pozwala im wystąpić otwarcie przeciwko temu. Gdy ktoś atoli otrzyma list ważny kilka dni późniéj, aniżeli był powinien, natenczas odczuwa to boleśnie. Ostatecznie rzecz tak się kończy, że lud nasz niemieckie nazwy znowu poloniżuje, co sprowadzi na nas zarzut, że wypieramy niemczyznę. I tak z Argenau utworzył lud Argenowo, z Amsee — Jamżę, z Seide, (dawniéj Jedwabno) — Żydę. Jestto walka z duchem żywotnego narodu i języka, który się zgnieść nie da.

Przychodzę do najważniejszéj części moich wywodów, do wydalań, tego srogiego rozporządzenia, przeprowadzonego „z konsekwencyą i energią“. Sprawa ta jeszcze się nie skończyła; wciąż jeszcze wydalają starców, słabe kobiety, dwuletnie dzieci, nawet sieroty, nie pytając co się stanie z niemi tam, dokąd się udawać muszą. W ostatnim czasie wydalono kobiet z Bydgoszczy nie umiejącą ani słowa po polsku; nie pozostawiono jéj nawet tyle czzsu, aby się mogła zapytać męża, który pojechał do Ameryki w celu zdobycia sobie nowéj egzystencyi, kiedyby do niego przybyć mogła.

Prawna strona wydalań została w r. z. dostatecznie przez moich przyjaciół politycznych wyjaśnioną; chciałbym atoli jeszcze na to zwrócić uwagę, że zdaje się, jakoby w ostatnim czasie wychodzono z téj zasady, że w całém wschodniém pograniczu Prus żywioł niemiecki zawsze był dominującym, miejscowym, a Polacy przybyszami. Ależ właśnie przeciwnie było; od wielu wieków parli ustawicznie Germanowie ku wschodowi, gdzie zastali narodowo-polskie państwo.

MP.! Ileżto egzystencyi zniszczono przez te wydalania?! Ile to serdecznych węzłów familijnych potargano?! Należałoby stawić pytanie: czy już nie czas, aby tego zaniechano? Est modus in rebus, jest to stara reguła, którąby i w tym przypadku zastósować należało. Bo cóż wreszcie mają począć ci ludzie, którzy jedynie są w kraju dla tego, że ich rząd rosyjski przyjąć nie chce.

Kto tylko mógł wyjść sam za granicę, ten się wyniósł. Ja sam, ponieważ z tą sprawą jestem dokładnie obeznany, osobiście udawać się musiałem do władz, zbadałem tę rzecz dokładnie i jestem zniewolony żądać, aby to rozporządzenie ministeryalne zostało wreszcie zniesione. Albo niechaj mi pan minister powie, co ci ludzie mają nadal począć.

Mam tu pod ręką kilka dowodów, a między innemi sprawę niejakiegoś Penczyńskiego, który poprosił władze rosyjskie, aby mu pozwoliły przejść granicę, gdyż władze pruskie ustawicznie go wydalają, nie wie więc, dokąd się ma udać. Na tę prośbę taką od konsulatu odebrał odpowiedź:

> Na prośbę Pana, o udzielenie świadectwa zezwalającego na powrót do Rosyi, odpowiadam Mu niniejszém, że mocą konwencyi zawartéj w styczniu r. b. między wysokiemi cesarsko-rosyjskiemi i król. pruskiemi władzami, z Prus wydaleni poddani rosyjscy nie mogą być przyjęci w Rosyi, dopóki odnośny król. radzca ziemiański [illegible] powiatu, z którego wydalony pochodzi, nie uzyska świadectwa przyjęcia; cesarski wice-konsulat nie jest atoli uprawniony do wystawiania wydalonemu jakiśkolwiek w tym celu świadectw.

Należałoby sądzić, że ta odpowiedź przynajmniéj tymczasowo zadowoli władze pruskie, aż oto w kilka tygodni późniéj — ta odpowiedź konsulatu jest z dnia 28 września — na dniu 14 października oswiadczono Penczynskiemu, że ma zapłacić 30 marek. kary, któremi mu dawniéj zagrożono, albo téż karę tę odsiedzi w więzieniu. Penczyński poszedł na trzy dni do więzienia, w którém dano mu, jeżeli się nie mylę $1\frac{1}{2}$ funta chleba, a nawet wody w wystarczającéj ilości nie dostarczono.

(Słuchajcie! Słuchajcie! na ławach polsk.)

W ostatnim czasie odebrał znowu niejakiś Michał Bartkowski z Truszczyna rozkaz, aby pod uniknieniem kary 100 marek lub 12 dni więzienia opuścił terytoryum Prus. Mimo to wezwano jednocześnie jego syna, aby się stawił do wojska,

(Słuchajcie! słuchajcie! w centrum.)

co też dnia 3-go listopada uczynił. Nie chcę się, M. P., nad tą sprawą długo rozwodzić, bo w istocie nie jest to nic przyjemnego wiele o tém mówić. To jeszcze chciałbym zaznaczyć, że gdy zwracano na to uwagę, iż dawniéj takich znęcań nie było i że ludzie przez 50 lat spokojnie na kawałek chleba pracowali, a w ten sposób się nad nimi nie znęcano, na te wywody tak odpowiadano: Wówczas był rząd pruski słaby.

Byłoby to słabością rządu pruskiego, gdyby się tak znęcał był nad Polakami. Jeżeli, M. P., przy téj słabości Prus Niemcy stały się wielkiemi i zjednoczyły się, to nasuwa się obawa, czy przy téj surowości Prus Niemcy znowu nie staną się słabemi.

(Brawo! na ławach polskich.)

Poseł dr. Möllmann sądzi, że trzebaby gminy zwolnić od tych licznych prac statystycznych.

Następnie zabrał głos

Ks. dr. Jażdżewski. W znanéj sprawie wydalań, którą zeszłego roku tak wyczerpująco omawialiśmy, pozwolę sobie do p. ministra wystósować jeszcze pytanie, resp. prośbę. Pod dniem 9 lutego r. z. zażądałem i to w interesie kulturno-historycznym, aby ministerstwo spraw wewnętrznych przedłożyło nam pewien rodzaj statystyki o wydalaniach. Panowie sobie przypomnicie, że kiedyśmy rozprawiali o wydalaniach, mówiliśmy także o religii i narodowości wydalonych. Wówczas kładł p. minister spraw wewnętrznych wielką wagę na to, aby uniewinnić się i zakonstatować, że religia nie odgrywa żadnéj roli u wydalonych.

Na podstawie reskryptów p. ministra z dnia 26 marca i 26 lipca 1885 roku i na podstawie rozporządzeń władz prowincyonalnych, nakazano za pośrednictwem landratów władzom policyjnym i władzom gminnym sporządzić wykaz statystyczny wygnańców.

Mam tu przed sobą rozporządzenie pewnego landrata, dotyczące téj sprawy, a pan minister niezawodnie stwierdzi, że podobne rozporządzenia wydane zostały w ogóle. Zarządzono więc zupełnie szczegółowe przepisy dotyczące wygnańców. Zażądano dat co do imienia i nazwisk wygnańców, ich stanu, zatrudnienia, miejsca zamieszkania, i c h r e l i g i i, czy są żonaci, lub nie, co do osób należących do ich rodziny i t. d. Nie pragnę ja szczegółowego opisu według ustanowionego szematu, bo w ogóle jest to zbytecznem, ale pragnąłbym poznać ogólną liczbę wydalonych ich religią, ewen. narodowość. Jeżeli jestem dobrze poinformowany, to zażądano tych spisów od landratów i od władz prowincyonalnych do dnia 10 stycznia r. b.

Prosiłbym zatém p. ministra, ażeby był łaskaw nam podać liczbę i daty w w sprawie, o któréj wspomniałem.

Minister P u t t k a m e r odpowiada preopinantowi, że wydalono w ogóle ***28,696*** osób. Nie zestawiano téj liczby wygnańców podług wyznania, bo chodziło tylko o narodowość wydalonych.

Ks. dr. Jażdżewski. Dziwię się, że p. minister nie może, lub nie chce nam podać bliższych danych co do religii wygnańców, gdyż w rozporządzeniach władz prowincyonalnych żądano wyraźnie, aby podano także religią wygnańców. Skoro takich dat żądano — a wszystkie władze policyjne i gminne musiały je dostawić a landraci je otrzymać — to nie pojmuję, z jakich powodów władza centralna, która prawdopodobnie rozporządzenie to wydała, lub je spowodowała, dat tych co do religii wygnańców nie posiada.

Prosiłbym zatém p. ministra, aby był łaskaw przedłożyć nam przy trzeciem czytaniu ten wykaz, ponieważ właśnie, jak powiedziałem, przy obradach roku zeszłego położono na to wielką wagę, aby dowieść, że religia przy wydaleniach nie grała żadnéj roli. J a t w i e r d z ę, ż e w ł a ś n i e g r a ł a r e l i g i a t u r o l ę, myślę więc, że p. minister mógłby mi pod tym względem szczegółowym wykazem dowieść, że sprawa się ma inaczéj, jak moje twierdzenie wypowiedziane w roku zeszłym. Prosiłbym go zatém, aby od władz prowincyonalnych tych danych co do religii zażądał i niebawem nam je przedłożył.

Minister P u t t k a m e r odpowiada na to, że nie nakazał władzom prowincyonalnym, aby taką statystykę zestawiały, i że w tym względzie nie odebrał żadnych raportów. Nie będzie zatém i przy trzeciém czytaniu mógł służyć tym materyałem statystycznym.

Tyt. I przyjęto.

Przy rozdz. 86 „urzędu stanu cywilnego„ zabrał głos

Ks. dr. Jażdżewski. I przy tym tytule pozwolę sobie zrobić małą uwagę. Już dawniéj, przed kilku laty prosiłem p. ministra, aby nakazał niejako zrewidować przez kompetentne osoby zapiski urzędów stanu cywilnego w naszéj dzielnicy.

Znam ja dość dokładnie procedurę przy takich zapiskach, a życząc sobie, aby nazwiska odnośnych osób, zapisywanych przy urodzeniach, śmierci itp. były téż rzeczywiście dobrze zapisywane, nie przemawiam wcale ze stanowiska narodowego, lecz wyłącznie ogólnego.

M. Panowie! mamy cały szereg urzędników stanu cywilnego, którzy nie umieją ani słowa po polsku, z którymi publiczność absolutnie rozmówić się nie może, którzy nie zdołają wcale napisać polskiego nazwiska, w skutek czego zachodzi mnóstwo fałszowań. Kiedym po raz ostatni w téj sprawie przemawiał, prosiłem p. ministra, aby był łaskaw wydać rozporządzenie do urzędników stanu cywilnego, a dziś, gdy stósunki w parafiach pod pewnym względem są uregulowane, możnaby porównać zapiski ksiąg kościelnych z zapiskami urzędów stanu cywilnego. Jestem przekonany, że rezultat byłby taki, iż przynajmniéj połowa zapisków w rejestrach urzędu stanu cywilnego okazałaby się fałszywą. Na razie może nie wyniknęłaby z zapisków tych żadna szkoda, ale po wielu latach okaże się, z jakiemi trudnościami w skutek tych fałszywych zapisków walczyć przyjdzie. Powtarzam zatém jeszcze raz mą prośbę, aby p. minister wynalazł jaką drogę wyjścia, aby w ogóle zarządził pewien rodzaj rewizyi rejestrów stanu cywilnego w méj ojczystéj dzielnicy. Zapewniam, że to jest konieczném. Zachodzą u nas, jak powiedziałem, oburzające przykłady, którebym mógł tu przytoczyć. Z własnéj praktyki i własnego doświadczenia mógłbym tu wiele przytoczyć; są to atoli fakta specyalne, które na razie trudnoby było skontrolować i ogólnie téż proszę p. ministra, iżby cokolwiekbądź zarządził, aby obecnemu stanowi rzeczy, który mogę tylko nazwać nienormalnością, zapobiedz.

Przy rozdz. 90 „landraci“ zabrał głos poseł M e y e r (z Wrocławia), zaznaczając, że ponieważ obecnie publiczność na wybory głównie zwróciła uwagę, przeto stronnictwo jego postanowiło chwilowo nie poruszać spraw, jak n. p. o egzaminach sołtysów i tym podobnych.

Rozdział 90 przyjęto.

Przy rozdz. 93 tyt. I „komisarze obwodowi w W. Ks. Poznańskiém,“ zabrał głos

poseł ks. dr. Jażdżewski: M. P.! Pozwolę sobie jedynie uwagi co do porządku obrad, ponieważ co do materyalnéj strony tego tytułu już dawniéj dostatecznie stanowisko nasze określiliśmy.

Upraszam zatém p. marszałka, aby nad tym tytułem ustanowił osobne głosowanie, iżbyśmy mogli w obec téj pozycyi zaznaczyć nasze odmowne stanowisko.

Ten tytuł został przyjęty.

Przy rozdz. 95 tyt. V: „nagrody za wykrycie zbrodniarzy,“ żali się

poseł M e y e r (z Arnswalde) na niedostateczną czynność policyi przy wykrywaniu podpalaczy po wsiach, i na łagodne wyroki sądów przysięgłych.

Rozdz. 95 a następnie resztę etatu przyjęto bez rozpraw.

Na tém wyczerpano porządek dzienny.

Przyszłe posiedzenie w środę o godz. 11. Wnioski, sprawozdania komisyi, etat komisyi kolonizacyjnéj. — Koniec o godz. 2 3/4.

Korespondencye Kuryera Pozn.

Lwów, 7 lutego.

(Panika. — Pospolite ruszenie. — Dr. Smolka.)

(a) Spekulanci finansowi wyzyskują u nas pogłoski wojenne w ohydny sposób. Rozpuścili oni nawet pogłoskę, że magistrat kazał wybębnić, ażeby pieniądze z kas odbierano, bo przyjdą Moskale. W skutek tego całe tłumy drobnych a łatwowiernych przedmieszczan, stróżów kamienicznych i drobniejszych przekupniów, cisną się do kasy oszczędności i wypowiadają wkładki. Tymczasem na schodach i w około gmachu czekają opryszki finansowe na tych otumanionych ludzi i wykupują od nich książeczki za połowę ceny lub niżéj.

Moskalofile nasi naturalnie wielką pokładają nadzieję w wojnie, spodziewają się że Moskwa wkroczy do Galicyi, a wtenczas skończy się panowanie Lachów i Żydów. Przed kilku dniami skazano nawet pewnego nauczyciela wiejskiego na miesiąc więzienia za to, że publicznie głosił, iż Moskale niebawem przyjdą i zrobią z Lachami i żydami, porządek.“ Znanego ze swéj podróży na uroczystość śś. Cyryla i Metodego do Petersburga, Bieleckiego, ajenta Banku ruskiego w Dolinie, który przeszedłszy na prawosławie, rozwinął w swéj okolicy działalność agitatorską, aresztowano po dokonaniu u niego rewizyi.

Co prawda, nie brak u nas faktów, które mogą wzbudzić obawę przed wojną. Wiecie już, że rząd ogłosił przepisy o pospolitém ruszeniu, mocą których cała ludność męzka, nie pobrana do wojska, od 18 do 42 roku życia, powołana zostanie na wypadek wojny pod broń. Reklamacye wolno wnosić tylko do 15 bm. Wielka ztąd obawa pomiędzy rodzinami. Tłumy ludu cisną się do magistratu, aby się dowiedzieć, czy ich lub ich krewnych nie wciągnięto do list.

Obiegała tu pogłoska, że czcigodny marszałek Rady państwa, dr. Smolka, zamyśla ustąpić z powodu słabego stanu zdrowia. Prawda, że dr. Smolka był przez kilka dni chory, ale o ustąpieniu nie myślał.

Sejmy.

* B e r l i n, 8 lutego. Na giełdzie rozszerzono pogłoskę, jakoby radzie związkowéj przedłożono projekt, dotyczący ustanowienia stanu oblężenia w Alzacyi i Lotaryngii, i drugi projekt, dotyczący emisyi 100 milionów marek asygnacyi cesarstwa.

— A r e s z t o w a n i a. Z Magdeburga donoszą, że zeszłego poniedziałku aresztowano tamże i na przedmieściach przeszło 20 przywódzców tamtejszych socyalnych demokratów; między aresztowanymi ma być także były poseł do parlamentu Heine.

— K a t o l i c y w o k r ę g u w y b o r c z y m Ahaus-Steinfurt'skim postanowili głosować na posła Beckmann'a, i pozostawili mu swobodę w kwestyi septenatu.

Kronika
miejscowa, prowincyonalna i zagraniczna

P o z n a ń, środa 9 lutego

* **Doniesienia urzędowe.** Król nadał emerytowanemu nauczycielowi S t e r n a d o w i w Rokitnie w powiecie międzychodzkim orła właścicieli król. orderu domowego Hohenzollernów.

* ***Jak wiadomo,*** skorzystał naczelny prezes W. Ks. Poznańskiego z prawa swego i założył *veto* przeciwko nominacyi 5 księży z naszych archidyecezyi na proboszczy resp. przeniesieniu ich na inne probostwa. Te *personae ingratae* to czcigodni proboszczowie: ks. dr. Jażdżewski, ks. dr. Wartenberg, oraz wikaryusze ks. Grądkowski, ks. Gajowiecki i ks. Jurgowski.

Najprzewiel. nasz ks. Arcybiskup, jak to swego czasu donosiliśmy, odniósł się w téj sprawie do Rzymu, a Stolica Apost. nie przyznała naczelnemu prezesowi słuszności, jak to mylnie gazety donosiły, lecz zwróciła akta odnośne, jak nam z Berlina donoszą, naszemu ks. Arcybiskupowi, aby sprawę tę z e s w é j s t r o n y z władzami załatwił.

* ***Na piąty tysiąc*** „Bratniéj ofiary.“ Z przeniesienia 278 marek 67 fen. S. W. S. 3,80 mr.

Razem 282 m. 47 fen. i złoty zegarek ze złotym łańcuszkiem.

* **Na Szpitalik św. Józefa.** Z przeniesienia 73,50 marek. Zebrane w Murzynnie na probostwie przez Maryą Glabiszową 8,10 m. Razem 81,60 marek.

* **Na odbudowanie** i wyposażenie kościoła w Izdebnie pod Rogowem: Z przeniesienia 758,60 marek. Kolekta z Parkowa po raz drugi 12 marek. Ks. proboszcz Gieburowski z Górki Duchownéj 4 marki. — Razem 774,60 marek.

* **Kościan.** Ks. Bielski, długoletni nasz wikaryusz i mansyonarz, opuścił w poniedziałek nasze miasto, udając się na nowe probostwo do Mąkowarska. Tłumy ludu żegnały go na dworcu, a Towarzystwo Śpiewu odśpiewało mu na pożegnanie kantatę.

* **Krobia.** Legaty ś. p. ks. Tafelskiego, długoletniego proboszcza parafii tutejszéj, na rzecz parafii i kościoła krobskiego, zostały przez rząd zatwierdzone.

* **Międzyrzecz.** W sobotę zastrzelił się tu wyższy sekundaner K. syn lekarza z O.

(28) LOTERYA.

(Bez gwarancyi.)

B e r l i n, dnia 5 lutego.

Przy dzisiejszém dalszém popołudniowém ciągnieniu czwartéj klasy 175 król. pruskiéj loteryi klasowej padły następujące wygrane:

(Numera, przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach, wygrywają 210 marek).

29 57 70 122 221 77 365 73 460 63 530 619 754 (500) 94 822 53 915 (500) **1**019 22 70 (3000) 337 519 715 40 834 **2**143 (300) 45 82 228 309 405 616 32 843 81 **3**023 39 126 223 80 (300) 327 (500) 34 50 576 78 707 (3000) 16 53 848 97 **4**149 95 210 37 302 547 602 83 700 85 835 55 **5**037 93 (3000) 153 71 205 59 79 387 516 38 631 46 799 819 926 65 **6**009 151 89 431 506 (3000) 629 716 55 75 93 **7**190 (500) 230 394 503 607 46 (3000) 829 77 **8**027 70 203 32 35 93 442 580 787 955 72 **9**047 264 317 746 72 804 34 (3000) 86 940 56 88.

10037 69 85 119 77 344 82 (300) 425 81 (3000) 551 672 95 714 866 **11**043 151 (1500) 225 55 371 506 8 700 20 832 37 945 **12**011 167 263 75 (1500) 386 89 470 665 98 723 850 81 **13**127 47 76 79 340 64 462 534 840 971 **14**095 96 113 (3000) 88 306 418 950 **15**030 82 126 44 594 685 861 960 **16**097 110 70 222 98 364 65 452 537 43 661 65 71 881 901 4 14 68 76 (500) **17**134 245 82 (500) 312 55 416 18 27 (3000) 42 81 528 804 997 **18**086 (1500) 171 (300) 244 497 607 731 94 **19**260 99 464 506 70 144 769 942.

20172 219 347 (1500) 685 825 988 **21**209 322 27 414 512 52 761 (500) 832 92 905 (300) 12 36 71 **22**058 395 599 603 14 803 53 62 931 91 **23**020 37 76 111 22 58 252 546 879 913 34 35 **24**069 (500) 111 625 37 (3000) 701 42 813 94 986 **25**040 324 55 523 84 690 729 42 58 (3000) 927 (300) **26**317 75 77 448 563 695 **27**030 64 108 18 27 82 213 76 338 429 37 39 44 69 584 668 770 85 (3000) 960 **28**025 48 95 276 364 70 439 51 550 75 606 885 **29**080 232 92 481 508 42 623 81 706 39 825 973 97.

30232 443 541 694 781 (500) 946 90 **31**069 106 51 268 422 593 762 78 801 39 66 **32**064 114 58 (3000) 69 214 345 78 513 768 99 990 **33**094 425 (500) 514 21 694 (300) 848 55 963 **34**001 140 286 345 460 516 678 84 843 46 79 90 997 **35**482 574 776 912 42 **36**105 48 202 523 608 34 771 803 24 77 94 924 25 38 40 **37**106 285 302 451 649 717 33 46 818 **38**158 274 97 397 (3000) 438 98 738 50 55 819 73 82 955 64 **39**026 30 50 319 405 99 691 750 871 76 997.

40004 55 95 131 270 (500) 532 712 55 57 815 (500) 884 **41**020 26 (500) 57 119 67 319 49 62 463 76 635 64 866 927 91 **42**003 4 75 337 533 664 711 30 66 862 973 **43**021 238 411 (500) 596 683 857 967 **44**098 192 346 623 88 725 39 91 806 12 24 992 **45**034 118 66 367 84 484 535 42 50 647 84 867 **46**089 209 35 75 326 62 401 92 659 (1500) 750 **47**063 206 338 412 65 527 716 93 869 907 **48**027 35 121 49 265 44 508 888 900 36 **49**010 27 50 100 26 606 728 885.

50348 68 500 14 (500) 61 611 45 806 **51**149 62 85 568 (500) 89 651 80 729 928 **52**102 32 303 15 66 464 77 (500) 91 687 837 953 **53**342 53 77 644 72 711 32 54 71 805 74 908 19 21 85 **54**055 97 338 457 68 70 501 680 85 711 69 91 (300) 880 81 959 92 **55**035 274 82 (1500) 344 472 506 **56**127 (3000) 86 305 474 515 604 33 741 820 64 97 (3000) 927 96 **57**093 209 16 363 530 659 61 803 917 63 **58**071 446 791 685 803 95 **59**142 219 308 (3000) 55 78 467 503 (300) 42 (500) 806 989.

60188 (3000) 201 355 476 764 845 914 87 **61**042 257 64 354 510 95 830 **62**035 94 291 586 543 631 715 869 84 **63**129 86 277 (300) 381 810 98 **64**108 96 (1500) 221 44 (500) 67 306 17 18 70 531 47 626 78 746 83 **65**038 49 113 45 238 313 485 604 54 858 (500) 938 91 **66**083 94 95 119 68 276 94 331 495 559 97 648 722 825 56 97 915 29 **67**003 22 245 492 94 567 622 48 86 99 73 36 **68**009 167 89 223 355 576 623 67 86 758 906 **69**195 (3000) 370 89 569 90 623 819 64 992.

70002 44 123 241 305 (500) 68 504 735 71 819 67 **71**005 200 45 87 367 467 92 661 62 76 757 843 **72**071 (3000) 78 125 304 69 95 488 96 929 68 (300) 75 **73**068 179 475 500 27 60 809 (300) **74**048 108 224 349 507 (300) 610 832 **75**181 228 88 89 800 25 32 95 492 597 809 970 77 79 98 **76**017 38 106 265 395 400 41 94 583 642 87 915 88 **77**165 215 24 433 74 86 635 740 57 805 9 47 **78**021 90 119 68 97 210 29 329 480 601 33 838 66 956 73 **79**067 235 448 83 631 52 784 820 54 984.

80215 300 24 409 (300) 27 (3000) 515 73 764 (3000) 82 915 (500) **81**058 112 21 41 354 557 92 955 **82**000 50 56 100 86 439 59 571 87 728 823 40 86 936 86 **83**019 82 (5000) 159 315 464 82 (300) 539 626 (300) 810 939 **84**031 76 338 423 46 524 71 601 862 964 66 **85**106 37 (500) 271 395 401 15 63 550 711 (500) 867 (300) 912 21 **86**149 74 373 427 691 **87**357 706 (300) 27 39 56 85 87 (300) 879 951 66 **88**010 (3000) 323 (1500) 80 428 92 (1500) 542 600 803 36 971 **89**008 16 233 43 64 328 53 60 576 (1500) 82 720 993 94.

90125 200 362 85 482 (300) 98 541 67 98 963 708 964 67 93 **91**164 243 (3000) 312 32 (5000) 57 501 682 95 875 **92**034 121 414 514 62 600 76 757 65 **93**030 69 676 744 92 **94**062 187 304 43 65 517 73 763 900 21 53 88 **95**228 76 358 (500) 437 59 (300) 680 720 28 823 **96**045 129 370 449 55 526 85 754 60 79 893 911 64 **97**116 250 420 502 73 93 617 781 95 **98**048 410 (1500) 21 (300) 41 544 55 637 49 754 80 808 16 950 57 **99**015 228 512 (300) 832 40 55 (300) 916 81.

100163 422 91 502 689 95 (300) 97 709 18 829 33 **101**038 60 190 245 526 716 78 841 **102**164 66 337 42 49 456 80 99 747 **103**230 85 398 520 (500) 611 44 85 731 85 (300) 63 957 **104**064 109 90 561 888 **105**126 227 36 72 335 94 439 63 406 97 675 809 66 87 970 96 **106**067 71 73 160 205 68 72 360 99 499 506 26 759 808 98 932 (3000) **107**086 460 582 725 801 61 **108**116 21 816 37 991 94 **109**057 102 40 269 (3000 82 83 301 24 69 (500) 89 91 404 62 661 (300) 770 890.

110036 52 109 307 406 743 50 55 900 26 **111**126 410 12 27 (300) 31 802 **112**047 114 300 610 24 39 46 (1500) 757 (300) 82 816 987 **113**027 143 365 452 549 704 (3000) 85 969 96 **114**014 118 573 708 889 **115**062 (1500) 209 62 385 75 585 655 772 861 932 97 **116**016 116 (300) 51 675 771 **117**005 183 224 39 311 41 476 85 513 642 98 943 92 **118**332 555 705 45 97 861 **119**264 83 87 (500) 355 89 99 424 614 792 93 850 74.

120065 433 44 (300) 86 519 81 612 719 96 803 **121**063 135 41 50 96 274 313 588 631 715 59 78 941 **122**045 93 201 326 (3000) 541 93 791 **123**219 85 339 493 505 89 653 (3000) 71 796 832 **124**166 79 346 425 525 81 621 61 780 842 43 56 **125**008 60 167 270 393 434 695 711 862 71 97 912 47 70 **126**038 54 61 189 396 527 656 71 456 **127**049 131 (3000) 217 (3000) 327 454 68 727 (3000) 46 (500) 47 910 62 **128**085 189 232 526 32 683 809 50 97 936 92 **129**228 74 90 354 472 (1500) 575 858 80.

130070 197 201 81 (300) 368 88 436 69 797 808 90 923 **131**060 122 (300) 27 45 46 331 49 61 77 597 740 826 978 **132**267 329 486 559 608 43 751 810 14 34 57 71 87 901 **133**006 64 214 (300) 448 90 (300) 688 (500) 703 42 849 942 96 **134**133 339 596 622 88 (1500) 716 23 921 **135**023 103 7 29 501 875 **136**034 165 263 334 440 71 (1500) 546 61 732 48 899 **137**217 364 480 99 564 622 872 91 993 **138**033 69 272 95 337 574 660 703 85 891 (500) **139**028 177 269 303 8 26 522 79 81 631 727 902 71.

140008 58 109 72 (500) 283 86 371 407 49 513 (500) 58 64 641 978 **141**147 73 590 666 754 897 994 **142**060 96 333 (500) 486 (500) 638 752 (500) 905 31 **143**042 64 358 98 733 44 75 81 801 **144**029 129 99 205 631 83 725 806 901 **145**017 226 62 468 578 894 997 **146**048 (1500) 63 81 150 316 454 92 594 758 839 929 72 **147**009 58 295 539 654 749 74 827 37 39 85 939 **148**006 52 75 247 408 509 667 991 95 **149**008 14 94 119 25 226 81 371 602 948 81.

150045 316 51 (300) 442 552 648 747 893 959 **151**242 543 81 601 737 64 822 920 56 **152**452 702 30 53 94 917 73 **153**024 53 535 70 79 88 739 848 952 (1500) **154**038 230 357 95 (1500) 572 603 837 **155**210 55 312 86 402 22 29 (300) 43 595 973 **156**192 299 (1500) 340 41 405 547 695 737 68 810 (3000) 34 934 **157**077 (500) 117 (3000) 239 362 403 667 (1500) 68 865 79 972 **158**014 31 228 (3000) 411 645 708 47 803 34 946 99 **159**012 87 233 320 69 414 (1500) 571 (500) 629 34 50 713 65 867 921 (3000).

160077 144 214 496 (500) 518 68 961 **161**013 188 291 380 420 42 43 545 **162**083 114 96 328 89 428 56 (300) 87 95 502 601 739 **163**033 (3000) 40 194 361 753 821 940 **164**185 368 93 410 577 643 83 87 93 **165**004 24 (1500) 117 (300) 201 46 88 405 583 91 653 750 61 90 900 **166**040 171 81 296 335 43 52 410 33 37 74 685 753 807 70 81 **167**002 55 163 401 39 62 586 764 807 30 **168**004 203 29 368 434 77 510 50 661 759 827 60 80 83 92 **169**275 324 439 566 97 611 710 35 940.

170014 83 118 28 46 226 317 23 32 476 (1500) 93 531 759 826 37 51 934 89 **171**008 32 344 58 454 80 547 610 11 13 79 (1500) 84 762 803 929 85 **172**121 298 (500) 350 460 80 (500) 566 844 92 935 38 (300) 67 88 **173**259 464 84 695 728 (3000) 851 97 924 **174**020 60 133 540 684 713 17 66 **175**017 25 58 126 27 33 366 75 433 552 (300) 605 729 920 **176**100 43 231 79 342 430 640 889 (3000) **177**002 36 67 194 307 89 (500) 405 68 718 74 833 902 **178**072 305 73 573 86 619 69 (500) 91 749 993 **179**053 117 52 206 305 426 65 552 798 847 67 912.

180060 166 359 (1500) 75 400 657 784 94 961 88 **181**120 259 318 489 592 617 90 956 **182**020 99 134 264 320 47 462 89 583 695 774 804 955 **183**056 288 353 525 656 743 71 **184**002 258 94 658 (1500) 853 932 **185**042 53 107 17 (300) 67 399 461 (500) 70 94 697 (300) 840 82 (1500) 84 (500) 91 **186**044 46 126 (1500) 60 261 524 55 600 720 94 **187**039 207 (15 000) 347 401 (300) 522 645 66 648 97 840 908 **188**045 139 238 312 85 89 697 727 79 91 883 **189**150 483 86 96 527 619 705 838.

(29) B e r l i n, 7 lutego.

(Ciągnienie przedpołudniowe.)

21 242 99 322 428 53 65 567 798 876 1075 146 90 213 486 544 637 787 871 978 **2**016 295 307 55 420 651 830 937 53 **3**032 52 257 310 41 437 503 600 53 54 704 69 950 4012 109 15 85 208 (300) 84 395 (300) 522 518 606 809 11 **5**059 167 229 (1500) 385 455 513 608 760 65 **6**072 214 518 56 697 99 752 59 900 **7**038 173 96 452 517 649 792 958 **8**023 79 183 229 338 432 39 95 574 603 91 815 72 **9**115 318 92 584 608 876 937.

10011 25 26 (300) 35 128 83 311 35 400 15 517 667 86 717 (3000) 801 902 (300) 25 (1500) **11**132 265 79 334 445 65 82 525 695 782 871 80 955 68 **12**049 117 48 324 697 739 931 **13**009 104 274 96 410 749 (300) 967 97 **14**037 50 89 150 346 70 400 11 82 758 820 21 900 49 **15**034 193 (300) 99 234 730 (500) 57 850 (500) 59 935 **16**067 109 268 308 46 68 94 633 835 94 907 **17**085 (300) 116 237 58 76 88 389 439 93 538 95 689 **18**007 51 71 170 264 356 84 628 85 817 **19**188 240 344 403 562 (1500) 850 937 (300).

20270 323 408 34 511 (300) 90 632 **21**079 201 12 16 304 8 437 528 65 728 76 841 85 992 **22**076 105 224 302 5 74 (1500) 80 861 938 72 **23**051 143 63 75 297 593 97 626 60 (500) 91 845 926 **24**014 (300) 97 121 26 60 91 321 416 552 634 **25**146 200 21 398 417 615 80 751 53 818 **26**262 313 15 49 640 802 72 900 **27**036 48 126 217 79 461 591 95 638 761 98 (500) 825 936 **28**035 99 142 397 505 59 93 711 816 90 935 (300) **29**012 42 67 69 304 417 606 (500) 64 806 18 50 947.

30053 71 94 221 201 83 377 522 78 707 70 811 18 82 **31**030 88 265 401 19 918 18 **32**290 826 **33**013 (500) 114 99 249 310 93 455 803 10 36 78 937 (500) **34**047 155 417 575 743 816 80 948 **35**010 82 23 52 145 80 (3000) 96 274 371 (500) 81 93 520 650 83 727 855 59 90 98 (3000) 940 **36**136 62 214 304 13 641 (1500) 95 714 51 906 29 88 **37**094 (500) 148 377 491 571 762 (3000) 842 56 958 **38**122 88 305 89 421 517 817 61 902 27 73 **39**002 329 53 99 416 720 808 36 919.

40103 20 (300) 88 205 338 451 511 671 (300) 808 39 (500) **41**066 325 (300) 66 70 90 (3000) 556 663 724 **42**047 187 323 407 529 52 566 806 54 996 **43**102 14 51 394 406 96 (3000) 503 20 59 719 814 957 91 **44**079 132 327 440 73 75 593 685 704 22 **45**160 65 224 64 320 (3000) 95 510 611 (1500) 728 983 **46**007 122 56 400 96 567 723 59 70 858 910 **47**032 76 169 225 (500) 373 525 46 663 83 (500) 855 **48**260 334 36 584 608 21 36 (500) 828 99 923 66 85 **49**008 108 82 206 406 72 80 655 828 947.

50054 62 172 207 37 39 52 331 417 531 747 848 938 **51**039 191 287 (300) 425 612 712 951 **52**205 29 313 466 (500) 526 27 87 600 35 85 701 867 914 41 **53**182 270 318 39 60 461 608 82 84 86 792 (3000) 989 **54**060 492 598 659 747 74 805 20 931 **55**220 31 68 381 408 46 86 712 885 **56**181 383 478 582 616 21 25 75 744 948 88 98 **57**006 149 80 262 92 384 433 85 651 (1500) **58**079 (3000) 85 113 320 426 (500) 30 93 502 83 652 943 53 79 **59**012 41 55 77 122 507 743 46 59 70 852 88 977 (1500).

60207 20 63 516 (300) 814 69 82 **61**034 (3000) 73 (300) 80 96 155 236 339 540 78 93 723 861 917 **62**029 76 97 194 410 25 (500) 573 861 904 **63**250 88 386 403 82 (1500) 99 782 936 78 82 **64**061 192 328 483 515 23 89 616 58 727 946 77 **65**001 32 132 246 87 99 303 24 71 (5000) 474 668 92 718 801 41 68 **66**092 317 448 49 641 864 **67**056 295 400 43 (1500) 906 **68**000 (500) 293 368 416 59 509 60 78 613 776 806 **69**172 66 317 461 559 736 897 989.

70034 68 111 290 98 353 50 461 515 38 72 697 808 **71**057 175 98 251 320 99 430 36 624 (300) **72**112 14 418 (300) 91 721 80 848 991 **73**162 (500) 98 201 (1500) 41 301 53 528 51 84 747 92 846 (3000) 58 **74**035 159 94 334 37 50 473 574 606 707 40 842 958 **75**022 115 411 18 517 28 99 618 705 (3000) 818 36 **76**022 116 73 96 521 82 750 90 899 908 56 (300) **77**501 34 45 646 742 (500) 51 822 900 87 **78**007 120 25 341 65 413 722 32 73 77 863 72 913 **79**015 23 (300) 59 104 17 29 71 88 286 476 547 56 754 58 842 98 954.

80046 100 23 498 551 60 733 37 966 **81**116 217 329 403 608 37 85 931 (300) **82**106 53 221 60 409 505 708 969 **83**040 (500) 114 37 58 248 302 19 89 481 528 603 21 (300) 34 751 92 819 49 **84**119 37 283 637 (300) 59 700 53 **85**042 222 304 69 90 410 502 56 65 629 35 733 849 83 89 950 99 **86**129 345 66 541 713 (1500) 933 **87**009 68 151 260 382 606 702 5 33 34 35 807 28 **88**019 54 99 (3000) 107 (500) 67 292 307 15 30 445 575 675 752 819 **89**014 129 95 99 440 (1500) 87 521 37 675 (3000) 721 61 834 (1500) 71 (500) 93 997.

90012 151 212 95 392 **91**097 169 225 62 321 25 96 (1500) 401 31 631 35 46 962 68 **92**039 66 125 82 260 538 64 604 734 86 808 994 96 98 **93**048 49 (1500) 74 325 86 585 658 (3000) 751 978 **94**044 104 84 219 329 600 763 805 **95**080 235 306 412 (500) 543 70 (500) 764 94 824 31 994 98 **96**298 352 90 572 81 778 865 (3000) 80 935 67 72 **97**083 94 113 567 94 (300) 784 (3000) 833 **98**164 92 263 537 71 687 748 818 24 26 996 **99**118 256 302 425 711 823 70.

100010 828 43 440 505 50 71 607 776 (300) 805 45 82 914 23 94 **101**001 9 91 158 60 (1500) 61 77 295 (500) 324 436 64 595 755 64 952 **102**087 216 44 314 48 491 544 80 601 716 64 68 866 903 15 73 **103**076 77 166 284 309 (500) 497 547 607 95 866 978 **104**140 86 260 364 85 454 560 989 **105**052 130 37 41 305 49 78 427 579 (3000) 93 695 803 5 39 **106**105 74 (3000) 379 82 97 (1500) 467 564 641 734 66 85 871 (10.000) 941 **107**132 85 88 93 222 471 758 76 932 **108**114 53 215 57 408 594 645 732 806 **109**027 36 62 198 348 432 (300) 36 595 747 76 814 21 24 947.

110102 252 384 455 507 629 74 83 704 866 **111**021 (500) 71 83 366 438 587 601 47 747 846 64 77 938 **112**252 313 71 73 444 518 666 702 92 (1500) 903 **113**083 (3000) 135 87 209 84 592 631 726 91 994 **114**010 301 84 87 428 (1500) 565 617 55 67 723 871 **115**277 (10.000) 429 57 547 99 617 48 83 846 (10,000) 98 **116**178 97 422 88 557 82 **117**084 210 374 88 470 89 785 860 (3000) 921 (3000) **118**206 307 795 832 67 70 71 78 **119**229 93 309 33 37 402 688 90 782 836 982.

120547 776 998 **121**122 47 335 42 (10,000) 472 558 60 789 960 86 **122**137 212 354 70 96 412 658 737 813 **123**008 217 25 92 475 572 627 66 764 69 899 999 **124**082 107 (500) 58 71 214 98 379 438 599 672 881 961 69 80 **125**110 220 422 29 (500) 80 99 595 708 61 932 37 85 **126**132 202 327 590 610 (3000) 61 747 (3000) 995 **127**052 58 48 93 147 99 202 65 303 4 15 34 470 91 99 890 935 91 **128**172 94 210 37 86 341 554 777 **129**106 75 262 428 31 55 535 84 (300) 85 636 41 (500) 83 740 50 807.

130080 (1500) 120 310 15 425 47 535 689 798 984 **131**047 247 338 607 11 33 777 84 918 61 **132**017 48 189 292 399 463 622 40 60 739 999 **133**154 78 378 535 600 12 72 786 813 47 50 66 **134**037 138 99 238 44 444 (3000) 609 77 802 (1500) 42 63 **135**121 344 86 841 992 **136**096 191 202 56 57 316 40 526 52 731 **137**006 43 56 99 223 423 84 582 (500) 705 48 896 99 **138**024 53 433 87 535 53 751 894 991 **139**203 76 304 51 435 626 32 721 876 925.

140224 (300) 517 (300) 41 612 791 838 44 (300) **141**053 183 259 84 320 463 586 659 (1500) 822 (1500) 41 928 29 **142**201 353 480 562 684 86 814 939 **143**368 (3000) 527 622 766 960 **144**011 30 71 312 29 548 99 623 998 **145**009 11 103 8 491 602 82 720 814 32 **146**065 68 238 40 42 87 422 29 71 73 526 667 767 912 66 **147**366 482 614 64 705 17 91 804 25 38 60 80 **148**140 (300) 239 324 (300) 30 539 **149**012 30 113 224 553 68 718 94 817 50 (500) 99 985.

150020 (3000) 61 137 200 24 27 366 427 576 639 805 38 931 58 **151**032 142 279 (3000) 303 469 71 585 94 **152**081 472 511 18 74 825 902 69 **153**125 78 312 452 (300) 689 706 883 84 91 918 86 **154**049 138 550 794 (300) 871 85 924 **155**008 43 123 277 (500) 367 516 701 82 **156**125 27 (500) 201 629 31 (500) 65 80 **157**014 39 56 83 162 76 (1500) 258 326 492 506 86 803 **158**068 237 (1500) 426 33 75 576 99 769 820 62 **159**001 (3000) 106 10 419 555 684 728 36 48 97 997.

160018 238 70 443 505 658 59 93 99 766 811 959 (5000) **161**000 49 101 3 49 424 55 531 39 608 43 59 969 (500) **162**195 270 92 345 46 59 60 85 581 823 929 (500) 66 (300) 79 **163**059 122 72 235 391 474 565 637 775 930 **164**026 99 113 40 309 536 40 781 860 (300) 909 13 15 **165**100 (500) 301 12 480 571 681 99 743 67 852 943 52 **166**015 237 70 324 (1500) 74 517 652 60 895 939 **167**121 346 (3000) 408 580 97 603 709 21 56 75 **168**325 406 660 704 56 (1500) 844 919 64 77 **169**078 106 233 78 79 356 (300) 594 (3000) 605 53 61 772 916 57.

170033 42 176 (3000) 88 232 80 465 91 701 912 20 **171**001 7 61 73 332 81 434 865 92 **172**105 247 303 6 51 68 734 931 **173**001 24 (3000) 52 363 93 528 61 (500) 83 89 (3000) 713 85 960 **174**014 85 158 71 278 445 87 586 652 794 892 **175**073 483 535 99 624 27 722 882 **176**014 (1500) 82 89 (500) 138 219 305 (1500) 85 426 548 612 761 89 **177**190 234 432 776 93 (1500) 861 929 **178**049 75 194 621 45 55 834 **179**089 (1500) 381 569 643 (1500) 727 917 96.

180030 189 (3000) 390 602 799 860 62 **181**018 24 203 94 313 14 47 456 (1500) 628 50 97 764 817 (500) 979 **182**045 (500) 163 268 342 558 90 631 73 82 **183**070 168 72 (500) 235 347 (500) 505 874 **184**001 14 102 54 338 54 66 473 545 55 60 72 91 679 710 850 83 **185**006 67 112 221 452 55 603 769 852 75 **186**098 318 41 77 485 88 661 65 757 846 979 **187**095 161 82 214 405 (300) 51 637 773 (1500) 837 960 **188**179 204 500 45 608 52 808 40 933 **189**052 85 110 19 230 317 46 59 99 433 52 833 53 (500) 966 93.

Ostatnie wiadomości.

L i m

Stan powietrza.

Dnia 8 lutego 1887 r. o 8 godzinie rano.

Stacye.	Barometr.	Wiatr.		Stan powietrza.	Term. C.
Mulaghmore . .	776	Płd. W.	4	pół zachm.	4
Aberdeen . . .	779	Płd.	2	parno	2
Chrystiansund .	777	Płd. Płd. Z.	1	zachm.	4
Kopenhaga . .	784	W. Płn. W.	1	bez chmur	—4
Sztokholm . . .	783	spokojnie.		mgła	—6
Haparanda . . .	772	Płd. Z.	2	pogodne	—12
Petersburg . . .	781	Płn. Płn. Z.	1	bez chmur	—12
Moskwa	774	Płn. W.	1	zachm.	—8
Kork, Queenst.	776	Płd. W.	6	pochmurno	5
Brest	774	W. Płn. W.	4	bez chmur	—1
Helder	783	W.	1	bez chmur	—1
Sylt . . . . . [1]	784	W. Płd. W.	1	bez chmur	—3
Hamburg	784	Płn. Płn. W.	1	zachm.	—1
Swineminde . .	783	Płn. W.	2	zachm.	1
Neufahrwasser .	781	Płn Płn. W.	4	zachm.	0
Kłajpeda	782	Płn. W.	3	zachm.	—3
Paryż	776	Płn. W.	3	bez chmur	—3
Monaster	782	Płn. W.	2	pogodne	—2
Karlsruhe . . .	778	Płn. W.	3	bez chmur	—4
Wiesbaden . . .	780	Płn. W.	4	bez chmur	—1
Monachium . . .	777	Płn. W.	3	śnieg	—6
Kamienica . . [2]	782	Płn. W.	4	pochmurno	—3
Berlin . . . . [3]	782	Płn.	2	pogodne	—1
Wiedeń	776	Płn.	2	pogodne	—3
Wrocław	779	Płn.	3	zachm.	—4
Isle d'Aix . . .	772	W. Płn. W.	6	bez chmur	—1
Nizza	767	W. Płd. W.	6	pogodne	3
Tryest	773	W. Płn. W.	3	pół zachm.	1

[1]) Rano śron. [2]) W nocy śnieg. [3]) Wieczorem śnieg.

Objaśnienie: Płn. = północ. Płd. = południe W. = wschód. Z. = Zachód.

Uwaga. Stacye powyższe podzielone są na 4 grupy: [1]) Europa północna, [2]) pas nadbrzeżny do Irlandyi do Prus Wschodnich, [3]) Europa środkowa na południe od powyższego pasu, [4]) Europa południowa. — W wyliczaniu stacyi zachowano w każdéj grupie kierunek od zachodu ku wschodowi.

Skala siły wiatru: 1 = lekki powiew 2 = mały, 3 = słaby, 4 = umiarkowany, 5 = orzeźwiający. 6 = silny, 7 = mroźny, 8 = burzliwy, 9 = burza, 10 = silna burza, 11 = gwałtowna burza. 12 = orkan.

Pogląd na stan powietrza:

Maximum o nadzwyczajnéj wysokości i rozległości ponad Europą; ponad Danią wynosi nacisk atmosferyczny przeszło 784 mm. Przy słabym wietrzyku z PłnW. panuje ponad Europą centralną pogoda zimno. Z wyjątkiem przy wybrzeżu pomor. panuje wszędzie u nas mróz. Najzimniéj jest w Monachium bo $6^1/_2$ st. Spadł tam także śnieg. Wieczorem i w nocy spadło w Berlinie, Kaminnicy i Wrocławiu cokolwiek śniegu.

Spostrzeżenia meteorologiczne w Poznaniu.

w lutym.

Data i godzina	Barometr	Wiatr	Stan powietrza	Temp. w. Cel.
8. Pop. 2	774,4	PłnW. sil.	zachm.	— 0,7
8. Wie. 9	774,5	Płn. sil.	zachm.	— 2,9
9. Ran. 7	775,8	W. sil.	bez chmur.	— 5,8

Dnia 8 lutego maximum ciepła + 0°9 Cel.
„ „ minimum ciepła — 3°7 „

Prognoza na dzień jutrzejszy brzmi według „Pos. Zeit." jak następuje:

Przeważnie pogodne, suche powietrze przy umiarkowanych lub ostrych wiatrach z W i niższą temperaturą.

GOSPODARSTWO HANDEL I PRZEMYSŁ.

Brunświcko-hanowerskiego banku hipotecznego 4-procentowe listy zastawne Seryi IV, VI i VII. Najbliższe ciągnienie odbędzie się w marcu. Przeciwko stratom kursu, wynoszącym przy losowaniu około $2^1/_2$ **procent**, zabezpieczą bank pod firmą Carl Neuburger. Berlin, Französische Str. Nr. 13, za premią 12 fen. za 100 marek.

(W) **Poznań,** 9 lutego. (— Sprawozdanie giełdowe. —)

Stan powietrza: mróz.

Żyto: bez int.

Cena wypowiedzialna —,—. Wypowiedziano —,— centn. luty 122,— płacono, luty-marzec —,— płacono.

Okowita: stale.

Cena wypowiedz. —.—, Wypowiedziano —,— luty 34,70 płac., marzec 35,— płac., kwiecień 35,40 płc., kwiecień-maj 35,70 płacono, maj 36,— płc., czerwiec 36,60 płac., lipiec 37.20 płac., sierpień 37.80 płac., wrzesień 38,10.

Okowita: w miejscu (bez beczki) 34,60 pł.

(Sprawozdanie urzędowe.).

Okowita. (z beczką) pr. 100 litr. 10,000° Tralles. Wypowiedziano —,— litrów. cena wypowiedziana 34,70 marek, luty 34,70 marek, marzec 35,— marek, kwiecień-maj 35,70 marek, czerwiec 36,70 mrk., lipiec 37.30 mrk., sierpień 37,80 w miejscu bez beczki 34.50 mrk.

(W.) **Poznań,** 9 lutego. Ceny mąki. Pszenna nr. 00 11,50—12 mrk., nr. 0 10,25—10,75 mrk. rżana nr. 0 i 1 9,25—9,50 mrk po 50 kilogr.

Ceny targ. w Poznaniu dnia 9 lutego 1887.		TOWAR piękny		średni		pośledni	
Pszenica . .	100 kilg.	15 80	15 40	15 10	— —		
Żyto	- -	12 10	11 90	11 80	— —		
„ nowe . .	- -	— —	— —	— —	— —		
Jęczmień . .	- -	12 30	11 —	10 —	— —		
Owies . . .	- -	11 20	10 50	10 —	— —		
Groch wrzący .	- -	14 —	13 —	— —	— —		
„ na paszę	- -	12 40	12 20	12 —	— —		
Kartofle . . .	- -	2 —	1 80	— —	— —		
Łubin żółty . .	- -	9 30	8 80	— —	— —		
„ niebieski	- -	7 80	7 50	— —	— —		
Rzepik zimowy	-	— —	— —	— —	— —		
Rzep zimowy .	-	— —	— —	— —	— —		

Urzędowe sprawozdanie targowe

komisyi targowéj w mieście Poznaniu

Poznań, dnia 9 lutego 1887.

Przedmiot.		TOWAR dobry M.	₰	śred. M.	₰	pośle. M.	₰	w przecięciu. M.	₰
Pszen.	najw. za 100 kl.	16 —	15	50	15	30		15	50
	najn. -	15	70	15	40	15	10		
Żyto	najw.	12	80	12	20	11	90	12	20
	najn.	12	50	12	10	11	70		
Jęczm.	najw. -	— —	11	60	11	—		11	10
	najn. -	— —	11	30	10	50			
Owies	najw. -	— —	11	30	11	—		10	98
	najn. -	— —	11	10	10	50			

		Inne artykuły. najw. M.	₰	najniż. M.	₰	w przec M.	₰
Słoma	prosta za 100 kl	6	50	6	—	6	25
	targana -	—	—	—	—	—	—
Siano	-	6	—	5	25	5	63
Groch	-	—	—	—	—	—	—
Soczewica	-	—	—	—	—	—	—
Fasola	-	—	—	—	—	—	—
Kartofle		2	20	1	80	2	—
Wołowina	kulka za 1 kl.	1	40	1	20	1	30
	od brzucha -	1	20	1	—	1	10
Wieprzowina	-	1	20	1	—	1	10
Cielęcina	-	1	20	1	—	1	10
Skopowina	-	1	—	—	80	—	90
Słonina	-	1	50	1	40	1	45
Masło	-	2	40	1	80	2	10
Jaja	za kopę	2	90	2	80	2	85

Bydgoszcz, 8 lutego.

(Sprawozdanie izby handlowéj). Ceny za 1000 klg

Pszenica potw., bardzo ciemna i szklista delikatna, 151—154 m., najdelikatniejsza ponad notowania, jasno ciemne średnie gatunki —.— marek. pośledne gatunki 145—150 m.

Żyto potw., 116—119 mrk. według jakości.

Jęczmień nom., piękny 112—122 mrk., pośledni 100—110 mrk.

Owies nom., w miejscu według jakości 103 do 116 marek. pośledni —,—.

Groch nom. wrzący 140—150, na paszę 115 do 120 marek.

Okowita za 100 litr. a 100% 34.50 m.

Wrocław, 8 lutego 1887.

Koniczyna czerwona spok, nowa pośl. 32—33, śred. 34—37, delik. 38—41. bardzo delik. 42—45.

Koniczyna biała słabo, pośled. 30—36, śred. 38- 48, delik. 49—58, bardzo delik. 59—72.

Żyto (za 1000 funt.) słabo, wypowiedziano —,— cent., Cena wypowiedziano —,— mrk., luty 130,— żąd., marzec-kwiecień 131,— płc., kwiecień-maj 132,50 żąd., maj-czerwiec 134,50 żąd., czerwiec-lipiec 136,50 żąd., wrzesień-październik 138— żądano.

Owies. Wypowiedziano —,— centn. na miesiąc bieżący 105,— żąd., luty-marzec —,— żąd., kwiecień-maj 108,— żąd.

Oléj rzepakowy b. in., wypowiedz. —— ceny w miejscu —,— żąd., luty 45 50 żąd., luty-ma—,— żąd., kwiecień-maj 46,— żąd.

Okowita bez in., wypowiedziano —,— litrów, w miejscu —,— m., luty 35,— płacono, luty-marzec 35,— płacono, kwiecień-maj 36.— płac., maj-czerwiec 36,40 żąd., czerwiec-lipiec 37,20 żąd., lipiec-sierpień 37,70 żąd., sierpień-wrzesień 38,30 żąd., wrzesień-październik 38,50 żąd.

Cena wypowiedziana na dzień 9 lutego: żyto 130.— mrk., pszenica —,— mrk., owies 105 mrk.. rzep —,— m., oléj rzepiowy 45,50, okowita 35.— m.

Ceny targowe z dnia 8 lutego 1887.

Postanowienia miejskiéj deputacyi targow.	Za 100 kilogramów ciężki najwyż. M.	F.	najniż. M.	F.	średni najwyż. M.	F.	najniż. M.	F.	lekki towar najwyż. M.	F.	najniż. M.	F
Pszenica biała	16	00	15	50	15	10	14	70	14	50	14	20
„ żółta	15	80	15	50	14	70	14	30	14	00	13	80
Żyto	13	20	12	80	12	40	12	10	11	90	11	70
Jęczmień	14	20	13	40	12	40	11	70	11	30	10	40
Owies	11	00	10	80	10	30	9	70	9	50	9	20
Groch	16	00	15	50	15	—	14	00	13	00	12	00

Postanowienia komisyi handlowéj.		TOWAR piękny		średni		pośledni	
Rzep . . .	00 klg.	19	80	18	80	18	30
Rzepik zimowy	„ „	19	50	18	50	18	00
Rzepik latowy	„ „	20	50	19	50	18	00
Lnica	„ „	20	50	19	50	18	00
Siemię lniane	„ „	22	—	20	50	18	50
Siemię konop	„ „	16	00	15	00	14	50

Berlin, 8 lutego. (Sprawozdanie urzędowe.) Pszenica, za 1000 kilogr. w miejscu żąd. 153 do 173 według jakości; na miesiąc bieżący płac. —,—, żąd. —,—, na luty-marzec płacono —,— na kwiecień-maj płacono 164,00—164,50, na maj-czerwiec płacono 165,75 — 166,00, na czerwiec-lipiec płacono 167,75—168,00, na lipiec-sierpień płacono 169,—, na wrzesień-październik płacono 170,50. Wypowiedziano —,— cent. Cena wypowiedziana —,—.

Żyto za 1000 kilogr. w miejscu pł. 129—134 według jakości; na miesiąc bieżący płacono —,—. na luty-marzec pałcono —,—, żąd. —, na kwiecień-maj płacono 132,—, żąd. —, na maj-czerwie płacono 132,25, żąd. —, na czerwiec-lipiec płacono 132,75, żąd. —, na lipiec sierpień płacono 133,75, na wrzesień-październik płacono 135,0. Wypowiedziano — cent. Cena wypowiedziana —,— m.

Owies za 1000 kil. w miejscu żąd. 109 do 142 według jakości, miesiąc bieżący płac. —,—, na luty-marzec płacono —.—, na kwiecień-maj płacono 111.50, na maj-czerwiec płacono 113,00, na czerwiec-lipiec płac. 114,50, żąd. —. Wypowiedziano —— cent. Cena wypowiedz. —,— mrk.

Oléj rzepakowy. Za 100 kilogr. w miejscu bez beczki płac. 43,8 mrk., w miejscu z beczką płac. —,— m., na miesiąc bieżący płacono —.— na luty-marzec płac. —,—. na kwiecień-maj płac. 45,1, na maj-czerwiec płacono 45,5. Wypowiedziano —,— cent. Cena wypowiedziana —,—.

Okowita. Za 100 litrów à 100 prct. — 10,000 litrów prct. w miejscu bez beczki płacono 36,3 mrk., w miejscu z beczką płac. —,— mrk., na miesiąc bieżący płac. 36,5, żąd. —, na luty-marzec płac. 36,5, żąd. —, na kwiecień-maj płacono 37,2—37,4—37,3, na maj-czerwiec płacono 37,5 do 37,6, na czerwiec-lipiec płacono 38,3—38.4, na lipiec-sierpień płacono 38,8—38 9, na sierpień-wrzesień płac. 39,4—39,5. Wypowiedziano 10000 litr. Cena wypowiedziano 36,6.

Bilanz
der Volks-Bank zu Raszkow
eingetragener Genossenschaft
für das Jahr 1886.

Activa.		*Passiva.*
	Guthaben	42,888.90
181,510.—	Wechsel	
	Depositen mit zugeschriebenen Zinsen	115,994.40
	Reservefond	11,390.—
	Banken	11,500.—
5,023.—	Baarbestand	
	Reingewinn	4,759.80
186,533.10		186,533.10

Zusammenstellung.

Activa	186,533.10
Passiva	186,533·10
hebt sich.	
Mitglieder waren Anfangs des Jahres 1886	325
Im Laufe des Jahres 1886 sind zugetreten	18
	343
Im Laufe des Jahres 1886 sind ausgetreten	30
Mithin gehen auf des Jahr 1887 über	313

Raszkow, den 31. Januar 1887.

Volks-Bank zu Raszkow eingetragene Genossenschaft.
Der Vorstand.
K. Jagielski. M. Chylewski. J. v. Iłowiecki.

General-Versammlung
der Volks-Bank zu Raszkow
eingetragener Genossenschaft

findet statt am **23. Februar cr.** im Rathaussaale zu **Raszkow** um 1 Uhr Nachmittags. (1565)

Tagesordnung.

1. Jahresbericht über die Kassenverwaltung für 1886.
2. Bestätigung der Vertheilung des Reingewinnes und Ertheilung der Decharge dem Vorstande über die Kassenverwaltung auf Antrag der Revisionskommission.
3. Wahl von drei Mitgliedern des Aufsichtsrathes auf drei Jahre eines auf zwei und eines auf ein Jahr.
4. Wahl der Revisionskommission für 1887.
5. Diskussion ohne Beschlussfassung über die auf der Tagesordnung nicht aufgestellten Gegenstände.

Raszkow, den 31. Januar 1887.

Volks-Bank zu Raszkow, eingetragene Genossenschaft.
Der Aufsichtsrath.
J. Echaust, Vorsitzender.

L. Pawlicki,
budowniczy, (1534)
Poznań, Grobla 12|13
poleca się do wykonania wszelkich prac w zakres budownictwa wchodzących.

J. Krysiewicz,
Śty Marcin nr. 65,
poleca swój znacznie zaopatrzony (271)
Skład
w wszelkie przedmioty kuchenne i do gospodarstwa,
jako: rądle, kotły, durszlaki, blachy do pieczeni i do ciast, formy do galaret, puszki i maszyny do lodów, żelazka do prasowania, moździerze, samowary rosyjskie i własnego wyrobu itd. itd.

Mydła proszek i inne przybory do czyszcz. srebra i alfenidy,

Wielebnemu Duchowieństwu
pozwalam sobie niniejszem zwrócić łaskawą uwagę na mój znacznie **powiększony** (2251)
skład sprzętów kościelnych
które w gustownych fasonach we wielkim wyborze polecam jako to: **Monstrancye, puszki do komunikantów i hostyi, kielichy z patenami, naczynia do Olejów św. i pateny dla chorych, ampułki, trybularze i łódki do kadzidła, krzyże różnéj wielkości na ołtarze i do procesyi relikwiarze, lampy kościelne (wieczne) i przed obrazy, lichtarze kościelne, dzwonki harmonijne, kropielniczki i t. d.**

Nadmieniam uprzejmie, że wszelkie wyroby **wprost z pierwszorzędnych sprowadzam fabryk**, jestem przeto w możności takowe po **taniéj oddawac cenie** z poręczeniem za ich trwałość.

Wszelkie reperacye, posrebrzania i odnawiania aparatów kościelnych wykonuję szybko i trwale po możliwie tanich cenach.

Szanownym Dozorom kościoła, których kasa nie pozwala na razie większych robić wydatków, ułatwiam nabywanie lub odnawianie sprzętów na **odpłaty, rozkładając takowe na czas dłuższy.**

J. Stark,
Specyalny skład alfenidy i sprzętów kościelnych
Wilhelmowska ul. nr. 21 vis-à-vis Hotelu Francuzkiego.

Najlepsze zegarki
z fabryki
Patek Philippe & Co. w Genewie,
najlepsze zegary ścienne
REGULATORY
w wielkim wyborze poleca [1514]
W. Szulc,
zegarmistrz w Poznaniu, Bazar.

Cenniki na życzenie gratis i franko.

Cenniki na życzenia gratis i franko.

Podług cennika ułożonego praktycznie z uwzględnieniem cen najumiarkowańszych polecam:

Urządzenie kompletne z doborowych i trwałych mebli

do 2 pokoi 196 Marek do 3 pokoi 470 Marek
wykwintne do 3 pokoi 975 M. wykwintne do 4 pokoi 1563 M

i t. d. stósownie do wymagań gustu i rozmiarów pomieszkania. (1245)

Ceny pojedyńczych części urządzenia obliczają się **nie wyżéj** jak w cenniku.

A. Andruszewski,
Magazyn mebli,
Wielka Rycerska ul. 8.

Cenniki na życzenie gratis i franko.

Cenniki na życzenie gratis i franko.

M. GARDO,
zegarmistrz w Gnieźnie,
ulica Warszawska nr. 268,
poleca po taniéj cenie
Zegarki złote, srebrne i metalowe, regulatory, zegary ścienne i budziki,
Łańcuszki do zegarków w wielkim wyborze.
Również poleca (1213
Okulary Ratenowskie i inne przedmioty optyczne.
Wszelkie reperacye wykonuje spiesznie i pod gwarancyą.

Zakład litograficzny
T. SZULCA
w Poznaniu,
Wrocławska ulica nr. 36
wydał i poleca:
WIZERUNKI
Królów Polskich
album składające się z 39 portretów wraz z krótkiemi historycznemi objaśnieniami, na tytule piękny kolorowy herb Polski i Litwy. Cena 4 marki.
Wojsko Królestwa Polskiego
1815—1830
obraz przedstawiający w 36 figurach całą ówczesną armią. Kolory mundurów dokładnie oddane. Cena zniżona 2 marki. (1486)
ŚŚ. Cyryl i Metody
Obraz. Cena zniżona 75 fen.
„OJCZE NASZ"
Modlitwa Pańska, piękny kolorowy obraz. Cena 75 fen.
Album Poznania
21 widoków miasta Poznania. Cena 10 fen., wydanie lepsze 50 fen.
Zapytania i odpowiedzi
gra towarzyska. Cena 25 fen.
Dla Cechów
świadectwa wyzwolenia i listy mistrzowskie, pięknie ozdobnie wykonane.
Pieniądze przesłać można znaczkami pocztowemi dołączając na porto.

Dr. Sprangera
maść gojąca
odbiera, **gorączkę i ból** wszelkich **ran i guzów,** niedopuszcza wyrośnienia **dzikiego mięsa,** ściąga wszelkie **wrzody** bez środków zmiękczających i powoduje ich pęknięcie bez użycia noża i prawie bez bólu. Goi w najkrótszym czasie **bolące piersi, karbunkuł,** przestarzałe **uszkodzenie nóg, bolące palce, odmrożenia, wyrzuty skórne i oparzelizne,** Przy **kaszlu, kokluszu, rwaniu, bólu krzyży, reumatyzmie** stawowym następuje natychmiastowa ulga. Nabyć można w Ostrzeszowie tylko w aptece, pudełko 50 fen. (159)

Cygara
dobrze odleżałe w cenie 30—250 poleca (700)
W. Becker, Wilh. plac 14.
Zamówienia pozamiejscowe uskuteczniam **franco.**

Mess. pomarańcze
i soczyste cytryny
poleca i rozsyła (1499)
W. Becker
Wilhelmowski nr. 14.

Ogrodnik kaw.
biegły w swym zawodzie poszuk. miejsca od zaraz lub od 1. 4. 1887. O łaskawe oferty uprasza się pod lit. **CC. post. rest. Punitz.** [1567]

Wielebnemu Duchowieństwu i Szanownym Dozorom Kościołów
polecam się do budowania nowych organ, przerabiania, reperacyi i strojenia tychże — buduję podług najnowszéj konstrukcyi, a na żądanie i podług starszéj. — Polecam praktyczne miechy do organ bardzo trwałe, nie podlegające tak łatwo zepsuciu i zachowujące w sobie powietrze zawsze w równéj temperaturze; z lekką kalkulaturą, spokojną i bez żadnych rażących ucho skrzypień lub łoskotu. Metalową roletę jak piszczałki cynowe wykonuję własnoręcznie elegancko i trwale, dając dobry metal. Do mechanizmu używam po większéj części mosiądzu, stali, żelaza i miedzi. Materyał drzewny daję bardzo suchy i trwały, za który jak i za dobre wykonanie zaręczam. Na fronty organ daję gustowne rysunki w stylu odpowiednim do budowy kościoła. (1946)

Roboty przy starych organach wykonuję spiesznie i za przystępną cenę.

Zwracam i na to uwagę, że wyraniam bardzo piękne i gustowne sprzęty kościelne, jak: ołtarze, ambony, kadzielnice, konfesyonały, piękne ramy do obrazów w ołtarze, ramy do antepediów itd. itd.

L. Jankowski, organmistrz w Wrześni.

Pasy do lokomobil bez końca.
Płachty nieprzemakalne dla lokomobil.
Worki do zboża.
Smarowniki „Tovote" i do tychże stały tłuszcz. (273)
Opakunek asbestowy oraz wszelkie inne przybory dla gorzelni i cukrowni
poleca po cenach umiarkowanych

fabryka pasów
Z. Mazurkiewicz,
Poznań,
Berlińska ulica nr. 5.

Aptekarza Radlauera Eucalyptus-esencya do ust i zębów i Eucalyptus-proszek do zębów.

Najlepszy środek **ochronny i do konserwowania zębów i dziąseł** skutkiem swych nadzwyczajnych antiseptycznych przymiotów.

Esencya do ust „Eucalyptus" zawiera obok innych skutecznych części składowych także skuteczne części składowe **Eucalyptus globulus** (australskie drzewo leczące febrę) w formie koncentrowanéj.

Używając bierze się łyżeczkę od herbaty esencyi do ust wlewa się w szklankę wody i tem usta kilkakrotnie płucze. Równocześnie czyści się moim proszkiem do zębów „Eucalyptus" zęby. (731)

Skutki.

Esencya do ust Eucalyptus niszczy w zarodzie za pomocą swych antiseptycznych własności wszelkie możliwe grzyby w ustach, chroni przed zepsuciem zęby i jest najpewniejszym środkiem przeciwko bólowi zębów, pochodzącym z dziurawych zębów. W skutek swych desinfekcyjnych własności jest znakomitym przy wszelkich cierpieniach ust, również chroni przed grzybami, anginą itd.

Esencya do ust Eucalyptus usuwa natychmiast wszelki nieprzyjemny odor pochodzący z oddychania, także i z ust, żołądka lub z nosa i może być tak u dorosłych jak u dzieci dla swéj absolutnéj nieszkodliwości używaną.

Znakomite skuteczne uzdrowienia **Eucalyptus globulus** stwierdza **prof. dr. Gubler i dr. Betherand** w Paryżu, oraz **prof. dr. Bentley i dr. L. Browne** w Anglii jako też wielka liczba innych medycznych powag.

Cenab utelki 1 m., pudełko Eucalyptus proszku 75 fenygów.

S. Radlauera w Poznaniu
Czerwona apteka, Stary Rynek 37.

Astr. **kawior,** tłusty **wędzony łosoś,** pomorsk. **półgęski, wołowe ozory, groszek, szparagi,** franc. **sałatę** poleca (1494)
W. Becker.
Wilhelmowski Plac nr. 14.

Wdowa
bezdzietna, znająca się doskonale na gospodarstwie poszukuje miejsca najchętniéj na probostwie. (1568)
Synoradzka,
ulica Klasztorna 9, I.

Organista
kawaler, z dobrem świadectwem egzaminowany w król. seminaryum, poszukuje zaraz posady. Adres za nadesłaniem znaczka pocztowego poda **Eksp. „Kuryera Poznańskiego" sub. 1566.**

Subjekt
znajdzie jako kiper u mnie zaraz miejsce. [1569]
A. Cichowicz.

(Nadesłano).

Haute-Nouveauté
„Violetta."

Papierosy Nr. 355 z tytoniu smyrneńskiego wyrabiane, wysokiego gatunku i aromatu poleca po 2 mr. 50 fen. za 100 sztuk. (129*)

Fabryka firma **B. Weller** w Dreznie.
Właściciel i założyciel z r. 1864. J. W. Konopacki.

Główny skład w Berlinie mych tytoni i papierosów u Leser i Wolff Alexander Str. **Nr. 1 i 28 i w magazynach w różnych częściach miasta. 2. Kaiserstr. Pasage. Central Hôtel itd.**

Nakładem i czcionkami Drukarni Kuryera Poznańskiego.